

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2019/1023,

20. juuni 2019,

mis käsitleb ennetava saneerimise raamistikke, võlgadest vabastamist ja äritegevuse keeldu ning saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste tõhususe suurendamise meetmeid, ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 (saneerimise ja maksejõuetuse direktiiv)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 53 ja 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ⁽¹⁾

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust, ⁽²⁾

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Käesoleva direktiivi eesmärk on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele ning kaotada põhivabaduste, nagu kapitali vaba liikumise ja asutamisevabaduse õiguse teostamisest takistused, mis tulenevad erinevustest liikmesriikide õiguse ja menetluste vahel, mis käsitlevad ennetavat saneerimist, maksejõuetust, võlgadest vabastamist ja äritegevuse keeldu. Ilma et see mõjutaks töötajate põhiõigusi ja -vabadusi, on käesoleva direktiivi eesmärk sellised takistused eemaldada: rahalistes raskustes olevatele elujõulistele ettevõtjatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele tagatakse juurdepääs tõhusatele riiklikele ennetava saneerimise raamistikele, mis võimaldavad neil tegevust jätkata; ausad maksejõuetud või ülemäärastes võlgades füüsilisest isikust ettevõtjad võivad saada mõistliku aja möödumisel pärast täielikku võlgadest vabastamist uue võimaluse, ning parandatakse saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste mõjusust, eriti pidades silmas nende kestuse lühenemist.
- (2) Saneerimine peaks võimaldama rahalistes raskustes olevatel võlgnikel majandustegevust täielikult või osaliselt jätkata, muutes varade ja kohustuste koosseisu, tingimusi või struktuuri või oma kapitalistruktuuri, sealhulgas ettevõtte varade või osade või, kui see on liikmesriigi õiguses sätestatud, kogu ettevõtte majandustegevuse müümise ning operatiivsete muudatuste tegemisega. Kui liikmesriigi õiguses ei ole sõnaselgelt sätestatud teisiti, peaksid operatiivsed muudatused, näiteks lepingute lõpetamine või muutmine või varade müümine või muul viisil käsutamine vastama üldistele nõuetele, mis on selliste meetmete jaoks kehtestatud liikmesriigi õiguses, eelkõige tsiviil- ja tööõigusnormides. Võla vahetamine omakapitali vastu peaks samuti vastama liikmesriigi õiguses sätestatud kaitsemeetmetele. Ennetava saneerimise raamistikud peaksid eelkõige võimaldama võlgnikke tõhusalt saneerida varases etapis ning vältida maksejõuetust, piirates seeläbi elujõuliste ettevõtete tarbetut likvideerimist. Need raamistikud peaksid hoidma ära töökohtade ning teadmiste ja oskuste kadumise ning maksimeerima koguväärtuse, mida saavad võlausaldajad võrreldes sellega, mida nad saaksid ettevõtte varade likvideerimise korral või paremuselt järgmise alternatiivse stsenaariumi korral, kui saneerimiskava ei ole, ning mida saavad omanikud ja majandus tervikuna.

⁽¹⁾ ELT C 209, 30.6.2017, lk 21.

⁽²⁾ ELT C 342, 12.10.2017, lk 43.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 28. märtsi 2019. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ning nõukogu 6. juuni 2019. aasta otsus.

- (3) Samuti peaksid ennetava saneerimise raamistikud ära hoidma viivislaenude kogunemise. Tõhusate ennetava saneerimise raamistike kättesaadavus tagaks meetmete võtmise enne, kui ettevõtjatel jäävad laenud tasumata, aidates seeläbi vähendada riski, et laenud muutuvad tsüklilise languse ajal viivislaenudeks, ja leevendades kahjulikku mõju finantssektorile. Suurt osa ettevõtetest ja töökohtadest oleks võimalik päästa, kui kõigis liikmesriikides, kus on ettevõtte asukoht, varad või võlausaldajad, oleksid olemas ennetavad raamistikud. Saneerimisraamistikes tuleks tasakaalustatud viisil kaitsta kõikide seotud isikute, sealhulgas töötajate õigusi. Samal ajal tuleks võimalikult kiiresti likvideerida elujõuetud ettevõtted, millel ei ole ellujäämisvõimalusi. Kui rahalistes raskustes olev võlgnik ei ole majanduslikult elujõuline või kui tema majanduslikku elujõulisust ei saa kiiresti taastada, võivad saneerimise püüdlused viia kahjumi kiirema tekkimise ja suurenemiseni, mis kahjustab võlausaldajaid, töötajaid ja teisi sidusrühmi ning majandust tervikuna.
- (4) Eri liikmesriikides on rahalistes raskustes võlgnike jaoks oma ettevõtte saneerimiseks olemas olevad menetlused erinevad. Mõnes liikmesriigis on menetluste hulk piiratud, mistõttu ettevõtte saneerimine on võimalik alles suhteliselt hilises etapis, kui on algatatud maksejõuetusmenetlus. Teistes liikmesriikides on saneerimine võimalik varem, kuid olemasolevad menetlused ei ole piisavalt tõhusad või sisaldavad palju formaalsusi, piirates eelkõige kohtuvälise menetluse kasutamist. Maksejõuetusõiguses on ennetavad lahendused kasvav suundumus. Erinevalt traditsioonilisest käsitlusest, mille kohaselt rahalistes raskustes olev ettevõtte likvideeritakse, soodustatakse selle suundumuse kohaselt käsitlusviise, mille eesmärk on ettevõtte elujõulisus taastada või vähemalt päästa ettevõtte need osad, mis on veel majanduslikult elujõulised. Majandusele tuleneva muu kasu hulgas aitab selline käsitlusviis sageli säilitada töökohti või nende kadumist vähendada. Samuti on kohtu või haldusasutuse või nende poolt määratud nõustajate ennetava saneerimise raamistikes osalemise määr erinev, varieerudes mitteosalemisest või minimaalsest osalemisest mõnes liikmesriigis kuni täieliku osalemiseni teistes liikmesriikides. Samuti erinevad liikmesriigiti füüsilisest isikust ettevõtjatele uue võimaluse andmist käsitlevad riigisisised õigusnormid, eelkõige majandustegevuses tekkinud võlgadest vabastamise võimaldamisel ning seda nii võlgadest vabastamise perioodi kui ka võlgadest vabastamist võimaldavate tingimuste osas.
- (5) Paljudes liikmesriikides kulub maksejõuetutel, kuid ausatel füüsilisest isikust ettevõtjatel võlgade tasumiseks ja uuesti alustamiseks üle kolme aasta. Ebatõhusate võlgadest vabastamise ja äritegevuse keelu raamistike tulemusel peavad füüsilisest isikust ettevõtjad mõistliku aja jooksul uuesti alustamiseks ettevõtte asukoha muu jurisdiktsiooni alla kuuluvasse piirkonda üle viima, millega kaasnevad märkimisväärsed lisakulud nii võlausaldajatele kui ka füüsilisest isikust ettevõtjatele endile. Võlgadest vabastamisega lõppeva menetluse juurde kuuluvad tihti pikaajalised äritegevuse keelud, mis takistavad isikutel ettevõtjana ettevõtlusega alustamise ja tegelemise vabaduse kasutamist.
- (6) Saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste venimine mitmes liikmesriigis on oluline tegur, millest saab alguse madal sissenõudmismäär ja investorite vastumeelsus ajada äri jurisdiktsioonides, kus on oht, et menetlused kestavad liiga kaua ja on liiga kulukad.
- (7) Liikmesriikide saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste erinevused suurendavad investorite kulusid, kui nad hindavad riske, mis on seotud ühes või mitmes liikmesriigis rahalistesse raskustesse sattuvate võlgnikega või rahalistes raskustes ettevõtetesse investeerimisega, ning selliste ettevõtete saneerimise lisakulusid, millel on tegevuskohti, võlausaldajaid või varasid teistes liikmesriikides. Nii on see ilmselgelt näiteks rahvusvaheliste kontsernide saneerimise korral. Investorid nimetavad muus liikmesriigis investeerimisest loobumise või äripartnerluse sõlmimata jätmise peamise põhjusena ebakindlust maksejõuetusnormides või ohtu, et muus kui nende asukoha liikmesriigis kujuneb maksejõuetusmenetlus pikaks või keerukaks. See ebakindlus pärsib ettevõtete asutamise vabadust ja ettevõtluse edendamist ning kahjustab siseturu nõuetekohast toimimist. Eeskätt ei ole enamikul mikro- väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (VKEd) vajalikke ressursse, et hinnata piiriülese tegevusega seotud riske.
- (8) Liikmesriikide saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste erisuste tulemuseks on liikmesriikides ebavõrdsed laenu saamise tingimused ja sissenõudmismäärad. Seega on saneerimise, maksejõuetuse, võlgadest vabastamise ja äritegevuse keelu kohaldamise valdkonna suurem ühtlustamine mõödapääsmatu hästi toimiva siseturu jaoks üldiselt ja eriti kapitaliturgude liidu toimumiseks, samuti Euroopa majanduse vastupanuvõime tagamiseks, sealhulgas töökohtade säilitamiseks ja loomiseks.

- (9) Samuti tuleks vähendada täiendava riskihindamise ja võlausaldajate nõuete piiriülese täitmise kulusid olukorras, kui ülemäärastes võlgades füüsilisest isikust ettevõtja on palju lühema aja jooksul võlgadest vabastamise võimaluse saamiseks asunud ümber teise liikmesriiki. Vähendada tuleks ka füüsilisest isikust ettevõtjate lisakulusid, mis on tingitud vajadusest asuda võlgadest vabastamise võimaluse saamiseks ümber teise liikmesriiki. Lisaks mõjuvad füüsilisest isikust ettevõtja maksejõuetus või ülemääraste võlgadega seotud pikaajalistest äritegevuse keeldudest tulenevad takistused ettevõtlusele halvavalt.
- (10) Kõik saneerimistoimingud, eelkõige märkimisväärse mõjuga suuremad toimingud peaksid põhinema sidusrühmadega peetaval dialoogil. Selline dialoog peaks hõlmama saneerimistoimingute eesmärkide saavutamiseks kavandatud meetmete valikut ja alternatiivseid variante, ning sellesse tuleks asjakohaselt kaasata töötajate esindajad, nagu on ette nähtud liidu ja liikmesriigi õiguses.
- (11) Põhivabaduste teostamise takistused ei piirdu üksnes piiriüleste olukordadega. Järjest enam ühendatud siseturg, kus kaubad, teenused, kapital ja töötajad vabalt liiguvad ning kus digitaalne mõõde muutub üha olulisemaks, tähendab, et kui võtta arvesse kõiki asjakohaseid komponente (nagu kliendibaas, tarneahel, tegevusalad, investori- ja kapitalibaas), saab rangelt ühe riigi piiresse jäävaks pidada vaid väheseid ettevõtteid. Isegi ühe riigi piiresse jäävad maksejõuetusjuhtumid võivad mõjutada siseturu toimimist, kui aset leiab nn doominoefekt ja ühe võlgniku maksejõuetus vallandab tarneahelas järgmised maksejõuetusjuhtumid.
- (12) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2015/848⁽⁴⁾ reguleeritakse küsimusi, mis on seotud kohtualluvuse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise, kohaldatava õiguse ning piiriüleste maksejõuetusmenetluste puhul tehtava koostööga, samuti maksejõuetusregistrite omavahelise ühendamisega. Selle kohaldamisala hõlmab ennetavaid menetlusi, millega edendada majanduslikult elujõuliste võlgnike päästmist, ning füüsilisest isikust ettevõtjate ja muude füüsiliste isikute võlgadest vabastamise menetlusi. Kõnealuse määrusega ei lahendata siiski eri liikmesriikide õiguses sätestatud menetluste erisuse probleemi. Lisaks ei kaotaks üksnes piiriüleste maksejõuetusjuhtumiteid käsitlev õigusakt kõiki vaba liikumise takistusi ning samuti ei suudaks investorid ette kindlaks määrata, kas võlgnikul tulevikus tekkivad võimalikud rahalised raskused on piiriüleste või riigisisest laadi. Seetõttu on vaja minna kaugemale õiguslasest koostöö küsimustest ja kehtestada ka materiaalõiguslikud miinimumnormid ennetava saneerimise menetluste jaoks ning füüsilisest isikust ettevõtjate võlgadest vabastamise lõppevate menetluste jaoks.
- (13) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata määruse (EL) 2015/848 kohaldamisala. Selle eesmärk on olla täielikus vastavuses nimetatud määrusega ja seda täiendada, kohustades liikmesriike kehtestama ennetava saneerimise menetlused, mis vastavad teatavatele tulemuslikkust tagavatele miinimumpõhimõtetele. Käesoleva direktiiviga ei muudeta nimetatud määruses võetud käsitlusviisi, millega lubatakse liikmesriikidel jätta kehtima või kehtestada menetlused, mis ei täida üldsuse teavitamise tingimust seoses teavitamisega nimetatud määruse A lisa alusel. Kuigi käesolevas direktiivis ei nõuta, et selle kohaldamisalasse kuuluvad menetlused täidaksid kõiki kõnealuse lisa kohaseid teavitamistingimusi, on selle eesmärk hõlbustada kõnealuste menetluste piiriüleste tunnustamist ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist.
- (14) Määruse (EL) 2015/848 kohaldamise eelis on, et sellega nähakse ette kaitsemeetmed võlgniku põhihuvideskme meelevaldse ümberpaigutamise vastu piiriüleste maksejõuetusmenetluste ajal. Nimetatud määrusega hõlmamata menetluste suhtes tuleks aga kohaldada teatavaid piiranguid.
- (15) On vaja vähendada saneerimise kulusid nii võlgnikele kui ka võlausaldajatele. Seega tuleks vähendada liikmesriikide vahelisi erinevusi, mis takistavad rahalistes raskustes olevate elujõuliste võlgnike varajast saneerimist ning ausatele füüsilisest isikust ettevõtjatele võlgadest vabastamise võimaldamist. Selliste erinevuste vähendamine peaks liidus suurendama läbipaistvust, õiguskindlust ja prognoositavust. See peaks suurendama kõikide võlausaldajate ja investorite tulu investeeringutelt ning ergutama piiriüleste investeerimist. Saneerimis- ja maksejõuetusmenetluste suurem sidusus peaks hõlbustada ka kontsernide saneerimist, olenemata sellest, kus kontserni liikmed liidus asuvad.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrus (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta (ELT L 141, 5.6.2015, lk 19).

- (16) Rahalistes raskustes olevate elujõuliste võlgnike tõhusa ennetava saneerimise takistuste kõrvaldamine aitab vähendada töökohtade kadumist ja tarneahelas olevate võlausaldajate kahjumeid, säilitab oskusteavet ja oskusi ning on seega kasulik majanduskeskkonnale tervikuna. Füüsilisest isikust ettevõtjate võlgadest vabastamise hõlbustamisega välditakse nende kõrvalejäämist tööturul ja võimaldatakse neil kogemuse võrra rikkamana uuesti ettevõtlusega alustada. Lisaks suureneks saneerimismenetluste kestuse lühendamise ja võlausaldajate jaoks võlgade sissenõudmise määr, sest aja möödudes võlgniku või võlgniku ettevõtte väärtus tavaliselt väheneb. Pealegi lubaksid tõhusad ennetava saneerimise, maksujõuetuse ja võlgadest vabastamise raamistikud paremini hinnata laenamisosustega seotud riske ja leevendaksid maksejõuetute või ülemäärastes võlgades võlgnike kohanemist, minimeerides finantsvõimenduse vähendamise seotud majanduslikke ja sotsiaalseid kulusid. Käesolev direktiiv peaks liikmesriikidele võimaldama paindlikkust kohaldada ühiseid põhimõtteid, järgides samal ajal riiklikke õigussüsteeme. Liikmesriikidel peaks olema võimalik oma riiklikes õigussüsteemides jätta kehtima või kehtestada muid ennetava saneerimise raamistikke kui neid, mis on ette nähtud käesoleva direktiiviga.
- (17) Ettevõtjad ning eelkõige VKEd, kes moodustavad 99 % kõigist liidu ettevõtjatest, peaksid saama kasu sidusamast lähenemisest liidu tasandil, kuna nende puhul on suurem tõenäosus, et nad pigem likvideeritakse kui saneeritakse, kuna nad peavad kandma kulusid, mis on suuremate ettevõtjatega võrreldes ebaproportsionaalselt suured. VKEdel ei ole sageli vajalikke vahendeid, eeskätt rahaliste raskuste korral, et tulla toime suurte saneerimiskuludega ja kasutada tõhusamaid saneerimismenetlusi mõnes teises liikmesriigis. Selleks et aidata sellistel võlgnikel saneerimise kulusid madalal hoida, tuleks riigi tasandil välja töötada ja veebis kättesaadavaks teha saneerimiskavade laialatuslikud kontrollnimekirjad, mis on kohandatud VKEde vajadustele ja eripärale. Lisaks tuleks sisse seada varajase hoiatamise vahendid, et teavitada võlgnikke tungivast vajadusest kiiresti tegutseda, võttes arvesse VKEde piiratud vahendeid ekspertide palkamiseks.
- (18) VKEde määramisel peaksid liikmesriigid võtma nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁽⁵⁾ või komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määramise kohta⁽⁶⁾.
- (19) Käesoleva direktiivi kohaldamisalast on asjakohane välja jätta võlgnikud, kes on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ⁽⁷⁾ artikli 13 punktides 1 ja 4 määratud kindlustusandjad ja edasikindlustusandjad, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013⁽⁸⁾ artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratud krediitiasutused, määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktides 2 ja 7 määratud investeerimisühingud ja ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjad, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012⁽⁹⁾ artikli 2 punktis 1 määratud kesksed vastaspoolled, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 909/2014⁽¹⁰⁾ artikli 2 lõike 1 punktis 1 määratud väärtpaberite keskdepositooriumid ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/59/EL⁽¹¹⁾ artikli 1 lõike 1 esimeses lõigus loetletud muud finantseerimisasutused ja ettevõtjad. Selliste võlgnike suhtes kohaldatakse erikorda ja liikmesriikide järelevalve- ja kriisilahendusasutustel on nendega seoses ulatuslikud sekkumisõigused. Liikmesriikidel peaks olema võimalik jätta välja muud finantsettevõtjad, kes pakuvad finantsteenuseid, ja mille suhtes kohaldatakse võrreldavat korda, ja sekkumisõigusi.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

⁽⁶⁾ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määramise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventus II) (ELT L 335, 17.12.2009, lk 1).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediitiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemiseabehoidlate kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 1).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 909/2014, mis käsitleb väärtpaberiarvelduse parandamist Euroopa Liidus ja väärtpaberite keskdepositooriume ning millega muudetakse direktiive 98/26/EÜ ja 2014/65/EL ning määrust (EL) nr 236/2012 (ELT L 257, 28.8.2014, lk 1).

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190).

- (20) Samadel kaalutlustel on samuti asjakohane jätta käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja liikmesriigi õiguse kohased avalik-õiguslikud asutused. Liikmesriikidel peaks samuti olema võimalik sätestada, et ennetava saneerimise raamistikke kohaldatakse vaid juriidilistele isikutele, kuna füüsilisest isikust ettevõtjate rahalisi raskusi võib tõhusalt lahendada mitte üksnes ennetava saneerimise menetluste vaid ka menetluste abil, mille tulemusel võlgadest vabanetakse, või lepingulisel kokkuleppel põhineva mitteametliku saneerimise abil. Erinevate õigussüsteemidega liikmesriikidel, kus sama liiki üksusel on neis õigussüsteemides erinev staatus, peaks olema võimalik selliste üksuste suhtes kohaldada ühte ühtset korda. Käesoleva direktiivi kohane ennetava saneerimise raamistik ei tohiks mõjutada võlgniku vastu esitatavaid nõudeid ja õigusi, mis tulenevad tööandjapensionisüsteemidest, kui need nõuded ja õigused tekkisid saneerimisele eelneval perioodil.
- (21) Tarbijate ülemäärane võlgnevus on majanduslikus ja sotsiaalses plaanis väga murettekitav ning see on tihedalt seotud võlakooormuse vähendamisega. Lisaks ei ole tihti võimalik selgelt eristada füüsilisest isikust ettevõtja kaubandus-, majandus-, ameti- või kutsetegevuse käigus tekkinud võlgu väljaspool sellist tegevust tekkinud võlgadest. Füüsilisest isikust ettevõtjatele uue võimaluse andmise kord ei oleks kuigi tõhus, kui nad peaksid majandustegevuses ja eraisikuna kogunenud muudest võlgadest vabanemiseks läbima erinevad menetlused, millel on erinevad kohaldamistingimused ja võlgadest vabastamise perioodid. Neil põhjustel ja kuigi käesolev direktiiv ei sisalda siduvaid õigusnorme tarbija ülemäärase võlgnevuse kohta, tuleks liikmesriikidele soovitada kohaldada käesoleva direktiivi võlgadest vabastamise sätteid võimalikult varakult ka tarbijate suhtes.
- (22) Mida varem võlgnik näeb, et tal on rahalised raskused, ja saab võtta vajalikke meetmeid, seda suurem on tõenäosus, et eelseisev maksejõuetus suudetakse ära hoida või et juhul, kui ettevõtte elujõulisust ei ole võimalik taastada, läheb likvideerimine sujuvamalt ja tõhusamalt. Seepärast peaks olema olemas selge, ajakohastatud, kokkuvõtlik ja kasutajasõbralik teave kättesaadavate ennetava saneerimise menetluste kohta, samuti üks või mitu varajase hoiatamise vahendit, et stimuleerida rahaliste raskuste ees seisvaid võlgnikke varakult tegutsema. Hoiatusmehhanismide vormis varajase hoiatamise vahendid, mis annavad teada, kui võlgnik on jätnud tegemata teatavat liiki maksed, võib käivitada näiteks maksude või sotsiaalkindlustusmaksete tasumata jätmisega. Liikmesriigid või eraõiguslikud isikud võivad sellised vahendid välja töötada tingimusel, et eesmärk täidetakse. Liikmesriigid peaksid tegema teabe varajase hoiatamise vahendi kohta veebis kättesaadavaks, näiteks selleks ette nähtud veebisaidil või -lehel. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kohandada varajase hoiatamise vahendeid vastavalt ettevõtte suurusele ning kehtestada suurtele ettevõtetele ja kontsernidele varajase hoiatamise vahendite kohaldamise erisätteid, võttes arvesse nende iseärasusi. Käesolev direktiiv ei peaks panema liikmesriikidele vastutust potentsiaalse kahju eest, mis on tekkinud selliste varajase hoiatamise vahendite tulemusel algatatud saneerimismenetluse kaudu.
- (23) Püüdes suurendada toetust töötajatele ja nende esindajatele, peaksid liikmesriigid tagama, et töötajate esindajatel on juurdepääs asjakohasele ja ajakohastatud teabele varajase hoiatamise vahendite kättesaadavuse kohta, ning neil peaks olema võimalik pakkuda töötajate esindajatele ka toetust võlgniku majandusliku olukorra hindamisel.
- (24) Võlgnikud, sealhulgas juriidilised üksused ning, kui see on liikmesriigi õiguses nii sätestatud, füüsilised isikud ja kontsernid, peaksid saama kasutada saneerimisraamistikku, et tegeleda rahaliste raskustega juba varajases etapis, kui tundub tõenäoline, et nende maksejõuetust saab ära hoida ning tagada ettevõtte elujõulisuse. Saneerimisraamistikku peaks saama kasutada enne, kui võlgnik muutub liikmesriigi õiguse kohaselt maksejõuetuks, st enne, kui võlgnik vastab liikmesriigi õiguse alusel tingimustele, mille kohaselt algatatakse kõiki võlakohustusi hõlmav maksejõuetusmenetlus, millega tavaliselt kaasneb võlgnikule täielik käsutuskeeld ja likvideerija määramine. Et vältida saneerimismenetluse kuritarvitamist, peaksid võlgniku rahalised raskused olema seostatud maksejõuetuse tõenäosusega ning saneerimiskava abil peaks olema võimalik võlgniku maksejõuetust ära hoida ja tagada ettevõtte elujõulisus.
- (25) Liikmesriikidel peaks olema võimalik kindlaks määrata, et nõuded, mille maksetähtpäev saabub või mis tekivad pärast ennetava saneerimise menetluse algatamise avalduse esitamist või menetluse algatamist, lisatakse kas ennetava saneerimise meetmesse või peatub kõnealuste nõuete sissenõudmine. Peaks jääma liikmesriigi otsustada, kas konkreetsete täitemeetmete peatamine mõjutab nõuete intresse.

- (26) Liikmesriikidel peaks olema võimalik kehtestada võlgniku suhtes elujõulisustest, mis on käesolevas määruses sätestatud ennetava saneerimise menetluse kasutamise tingimus. Test tuleks läbi viia võlgniku vara kahjustamata, mis võib muu hulgas tähendada nõuete sissenõudmise ajutise peatamise võimaldamist või seda, et test viiakse läbi põhjendamatu viivitusega. Kahjuliku mõju puudumine ei peaks siiski välistama võimalust nõuda, et võlgnikud tõestaksid enda elujõulisust omal kulul.
- (27) Asjaolu, et liikmesriigid võivad piirata saneerimisraamistike kasutamist võlgnike puhul, kes on süüdi mõistetud arvepidamis- või raamatupidamiskohustuse raske rikkumise eest, ei tohiks takistada liikmesriike samuti piiramast võlgnike võimalust kasutada ennetava saneerimise raamistikke, kui võlgnike raamatupidamisarvestus ja -dokumendid on mittemäielikud või puudulikud sellisel määral, mis muudab võimatuks võlgniku majandusliku olukorra ja finantsseisundi kindlakstegemise.
- (28) Liikmesriikidel peaks olema võimalik laiendada käesoleva direktiiviga ette nähtud ennetava saneerimise raamistike kohaldamisala olukordadele, kus võlgnikul on mitterahalisi raskusi, eeldusel et need raskused loovad tegeliku ja tõsise ohu, et võlgnik ei suuda praegu ega tulevikus oma võlgu nende sissenõutavaks muutumise ajal tasuda. Sellise ohu kindlakstegemise aeg võib olla mitu kuud või isegi kauem, et võtta arvesse juhtumeid, kus võlgnikul on mitterahalisi raskusi, mis ohustavad tema majandustegevuse jätkuvust ning keskpikas perspektiivis tema likviidsust. Nii võib see olla näiteks juhul, kui võlgnik on kaotanud enda jaoks võtmetähtsusega lepingu.
- (29) Tõhususe edendamiseks ning viivituste ja kulude vähendamiseks peaksid riiklikud ennetava saneerimise raamistikud sisaldama paindlikke menetlusi. Kui käesolevat direktiivi rakendatakse saneerimise raamistikus mitme menetluse abil, peaks võlgnikul olema juurdepääs kõikidele käesolevas direktiivis ennetava saneerimise saavutamiseks ette nähtud õigustele ja kaitsemeetmetele. Välja arvatud käesoleva direktiiviga nõutava kohtu või haldusasutuse kohustusliku sekkumise puhul, peaks liikmesriikidel olema võimalik sätestada, et sellised asutused võivad sekkuda vaid juhul, kui see on vajalik ja proportsionaalne, võttes samal ajal muu hulgas arvesse eesmärki kaitsta võlgnike ja teiste puudutatud isikute õigusi ja huve ning eesmärki vähendada menetluste puhul viivitusi ja kulusid. Kui võlausaldajatel või töötajate esindajatel on lubatud liikmesriigi õiguse alusel algatada saneerimismenetlus, ja kui võlgnikuks on VKE, peaksid liikmesriigid nõudma menetluse algatamise eeltingimusena võlgniku nõusolekut, ning liikmesriikidel peaks olema võimalik laiendada seda nõuet ka võlgnikele, kes on suured ettevõtjad.
- (30) Üleliigsete kulude vältimiseks ja ennetava saneerimise varase laadiga arvestamiseks ning selleks, et stimuleerida võlgnikke taotlema ennetavat saneerimist nende rahaliste raskuste varajases etapis, peaks neile põhimõtteliselt jääma kontroll oma varade ning igapäevase majandustegevuse üle. Saneerimisnõustaja määramine võlgniku tegevuse üle järelevalve teostamiseks või võlgniku igapäevase tegevuse üle osalise kontrolli võtmiseks ei peaks olema igal juhul kohustuslik, vaid see otsus tuleks teha iga juhtumi puhul eraldi ja olenevalt olukorrast või võlgniku konkreetsetest vajadustest. Liikmesriikidel peaks siiski olema võimalik ette näha, et saneerimisnõustaja määramine on teatavatel tingimustel alati vajalik, näiteks juhul, kui kõikide võlgniku võlgade sissenõudmine peatatakse, kui saneerimiskava tuleb kinnitada rühmadeülese kohustamise kaudu, kui saneerimiskava sisaldab töötajate õigusi mõjutavaid meetmeid või kui võlgnik või selle juhtkond on ärisuhetes käitunud kriminaalsel, petturlikul või kahjustaval viisil.
- (31) Selleks et aidata pooltel saneerimiskava läbi rääkida ja koostada, peaksid liikmesriigid ette nägema saneerimisnõustaja kohustusliku määramise juhul, kui kohus või haldusasutus võimaldab võlgnikule konkreetsete täitemeetmete üldise peatamise, tingimusel et saneerimisnõustaja määramine on vajalik selleks, et kaitsta poolte huve, kui kohus või haldusasutus peab saneerimiskava kinnitama rühmadeülese kohustamise kaudu, kui seda nõudis võlgnik või kui seda nõudis võlausaldajate enamus, tingimusel et saneerimisnõustaja kulud ja tasud katavad võlausaldajad.

- (32) Võlgnikul peaks olema võimalik kasutada konkreetsete täitemeetmete ajutist peatamist ükskõik kas kohtu või haldusasutuse poolt võimaldatuna või õigusaktidest tulenevalt eesmärgiga toetada saneerimiskava üle peetavaid läbirääkimisi, et läbirääkimiste ajal oma majandustegevust jätkata või vähemalt säilitada oma varade väärtus. Kui liikmesriigi õiguses on nii sätestatud, peaks peatamist olema võimalik kohaldada ka kolmandast isikust tagatise pakkujate, sealhulgas garantii ja tagatise andjate suhtes. Liikmesriikidel peaks siiski olema võimalik sätestada, et kohtul või haldusasutusel on õigus konkreetsete täitemeetmete peatamise võimaldamisest keelduda, kui selline peatamine ei ole vajalik või kui see ei täidaks läbirääkimiste toetamise eesmärki. Keeldumise alused võivad olla nõutava võlausaldajate enamuse toetuse puudumine või, kui see on liikmesriigi õiguses nii sätestatud, võlgniku tegelik suutmatus võlgu nende sissenõutavaks muutumise ajal tasuda.
- (33) Menetluste käigu hõlbustamiseks ja kiirendamiseks peaks liikmesriikidel olema võimalik määrata vaidlustataval alusel kindlaks täitemeetmete peatamisest keeldumise aluste eeldused, näiteks kui võlgniku käitumises esineb elemente, mis on tüüpilised võlgnikule, kes ei suuda võlgu nende sissenõutavaks muutumise ajal tasuda, näiteks olulised makseviivitused töötajate või maksu- või sotsiaalkindlustusasutuste ees, või kui võlgnik või ettevõtte juhtkond on toime pannud finantskuriteo, mis annab põhjust eeldada, et võlausaldajate enamuse ei toetaks läbirääkimiste alustamist.
- (34) Konkreetsete täitemeetmete peatamine võib olla üldine, kõiki võlausaldajaid hõlmav, või üksikutele võlausaldajatele või võlausaldajate kategooriatele suunatud. Liikmesriikidel peaks olema võimalik selgelt määratud juhtudel jätta peatamine teatavate nõuete või nõuete kategooriate suhtes kohaldamata, näiteks nõuete puhul, mis on tagatud varaga, mille ettevõttest väljaviimine ei seaks ohtu ettevõtte saneerimist, või selliste võlausaldajate nõuete puhul, kes kannataksid peatamise tõttu ebaõiglaselt kahju, näiteks hüvitamata kahju või tagatise amortiseerumise tõttu.
- (35) Selleks et tagada võlgniku ja võlausaldajate õiguste õiglane tasakaal, peaks konkreetsete täitemeetmete peatamist kohaldatama kõige rohkem kuni neljaks kuuks. Keerukas saneerimine võib aga olla aeganõudvam. Liikmesriikidel peaks olema võimalik tagada, et sellistel juhtudel võib kohus või haldusasutus lubada algse peatamise perioodi pikendamist. Kui kohus või haldusasutus ei tee peatamise pikendamise kohta otsust enne selle lõppemist, peaks peatamise mõju lõppema peatamisaja kehtivuse viimasel päeval. Õiguskindluse huvides peaks peatamise kogukestus piirduma 12 kuuga. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ette näha määramata ajaks peatamine kohe, kui võlgnik muutub liikmesriigi õiguse alusel maksejõuetuks. Liikmesriikidel peaks olema võimalik otsustada, kas lühikese ajutise peatamise suhtes, kuni oodatakse kohtu või haldusasutuse otsust ennetava saneerimise raamistiku kasutamise kohta, kohaldatakse käesoleva direktiivi kohaseid tähtaegu.
- (36) Et võlausaldajate huve mitte liigselt kahjustada, peaksid liikmesriigid tagama, et kohtud või haldusasutused saavad konkreetsete täitemeetmete peatamise lõpetada, kui see ei täida enam läbirääkimiste toetamise eesmärki, näiteks juhul, kui ilmneb, et võlausaldajate nõutav enamuse läbirääkimiste jätkamist ei toeta. Kui liikmesriigid sellise võimaluse ette näevad, võidakse peatamine lõpetada ka juhul, kui sellega võlausaldajaid ebaõiglaselt kahjustatakse. Liikmesriikidel peaks olema võimalik näha ette, et peatamise võib lõpetada olukorras, kus võlausaldajatel ei olnud võimalust esitada oma seisukohta enne peatamise jõustumist või selle pikendamist. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ka ette näha miinimumperiood, mille jooksul peatamist ei saa lõpetada. Võlausaldajate ebaõiglase kahjustamise tuvastamiseks peaks kohtul või haldusasutusel olema võimalik arvestada seda, kas peatamine säilitaks varade koguväärtuse, kas võlgnik tegutseb pahauskvalt või kahju tekitamise kavatsusega või tegutseb üldiselt vastuolus kõikide võlausaldajate õiguspäraste ootustega.

- (37) Käesolev direktiiv ei hõlma sätteid, mis käsitlevad kompensatsiooni või garantiisid võlausaldajatele, kelle tagatise väärtus võib peatamise ajal tõenäoliselt väheneda. Näiteks kahjustaks peatamine üksikut võlausaldajat või võlausaldajate rühma ebaõiglaselt juhul, kui peatamise tulemusel oleks nende nõuded oluliselt halvemas seisus võrreldes olukorraga, kui peatamist ei kohaldata, või kui võlausaldaja satub seeläbi halvemasse seisusse kui teised samas olukorras olevad võlausaldajad. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ette näha, et ühe või mitme võlausaldaja või ühe või mitme võlausaldajate rühma ebaõiglase kahjustamise tuvastamise korral võib peatamise lõpetada nende võlausaldajate või võlausaldajate rühmade või kõigi võlausaldajate suhtes. Liikmesriikidel peaks olema võimalik otsustada, kes saab peatamise lõpetamist taotleda.
- (38) Konkreetsete täitemeetmete peatamine peaks ka peatama võlgniku kohustuse esitada maksejõuetusmenetluse taotlus või kohustuse algatada võlausaldaja taotlusel selline menetlus, mis võib lõppeda võlgniku likvideerimisega. Õigusnormidega ei peaks ette nägema, et maksejõuetusmenetluse tulemuseks ei tarvitse olla vaid võlgniku likvideerimine, vaid selle tulemuseks võib olla ka võlgniku saneerimine. Võlausaldajate taotlusel algatatud maksejõuetusmenetluse algatamise peatamist ei kohaldata mitte ainult juhul, kui liikmesriigid näevad ette kõiki võlausaldajaid hõlmava konkreetsete täitemeetmete üldise peatamise, vaid ka siis, kui liikmesriigid sätestavad konkreetsete täitemeetmete peatamise võimaluse vaid piiratud arvu võlausaldajate jaoks. Liikmesriikidel peaks sellegipoolest olema võimalik ette näha, et maksejõuetusmenetlus võidakse algatada üldistes huvides ametiasutuste (näiteks prokuratuuri) taotlusel, kes ei tegutse võlausaldaja rollis.
- (39) Käesoleva direktiivi kohaldamine ei peaks takistama võlgnikku tavapärase majandustegevuse käigus rahuldamast mittepuudutatud võlausaldajate nõudeid ning puudutatud võlausaldajate nõudeid, mis tekivad ajal, mil konkreetsete täitemeetmed on peatatud. Selleks et tagada, et võlausaldajad, kelle nõuded tekkisid enne saneerimismenetluse algatamist või konkreetsete täitemeetmete peatamist, ei survestaks võlgnikku tasuma neid nõudeid, mida muidu saneerimiskava rakendamise käigus vähendataks, peaks liikmesriikidel olema võimalik ette näha selliste nõuete puhul võlgniku tasumiskohustuse peatamine.
- (40) Kui võlgniku suhtes algatatakse maksejõuetusmenetlus, võib mõnel tarnijal olla lepingust tulenev õigus lõpetada tarneleping pelgalt maksejõuetuse tõttu (nn *ipso facto* klausel) isegi juhul, kui võlgnikud on oma kohustused täielikult täitnud. Selline õigus võib olla ka juhul, kui võlgnik taotleb ennetava saneerimise meetmeid. *Ipso facto* klausli rakendamise korral juhul, kui võlgnik peab pelgalt saneerimiskava üle läbirääkimisi või taotleb konkreetsete täitemeetmete peatamist, või kui seda klauslit rakendatakse konkreetsete täitemeetmete peatamisega seonduva sündmuse puhul, võib ennetähtaegsel lõpetamisel olla negatiivne mõju võlgniku majandustegevusele ja ettevõtte päästmise õnnestumisele. Seega on sellistel juhtudel vaja ette näha, et võlausaldajatel ei oleks lubatud rakendada saneerimiskava läbirääkimistele või peatamisele või peatamisega seotud muule sündmusele viitavaid *ipso facto* klausleid.
- (41) Lepingute ennetähtaegne lõpetamine võib seada ohtu ettevõtte suutlikkuse saneerimise üle läbirääkimiste pidamisel tegevust jätkata, eriti juhul, kui asjaomased lepingud käsitlevad esmavajalikke tarneid, nagu gaas, elekter, vesi, telekommunikatsiooni- ja kaardimakseteenused. Liikmesriigid peaksid nägema ette, et võlausaldajatel, kelle suhtes konkreetsete täitemeetmete peatamist kohaldatakse ja kelle nõuded tekkisid enne peatamise kohaldamist ja mida võlgnik ei ole tasunud, ei lubata peatamise ajal täitmisest keelduda, esmavajalikke täitmisele kuuluvaid lepinguid lõpetada, nende täitmist kiirendada ega neid muul viisil muuta, eeldusel et võlgnik jätkuvalt täidab sellistest lepingutest talle tulenevaid kohustusi, mille tähtpäev on peatamise ajal. Täitmisele kuuluvad lepingud on näiteks rendi- ja litsentsilepingud, pikaajalised tarnelepingud ja frantsiisilepingud.
- (42) Käesolevas direktiivis nähakse ette saneerimiskava sisu miinimumnõuded. Liikmesriikidel peaks siiski olema võimalik nõuda saneerimiskavas täiendavaid selgitusi, näiteks seoses võlausaldajate rühmitamise kriteeriumidega, mis võivad olla asjakohased juhul, kui võlg on ainult osaliselt tagatud. Liikmesriigid ei peaks olema kohustatud nõudma eksperdiarvamust kavas esitatavate varade väärtuse kohta.

- (43) Saneerimiskavast puudutatud võlausaldajatel, sealhulgas töötajatel, ja omakapitali omanikel, kui see on liikmesriigi õiguses lubatud, peaks olema õigus hääletada saneerimiskava vastuvõtmise üle. Liikmesriikidel peaks olema võimalik näha ette piiratud erandid sellest reeglist. Isikutel, keda saneerimiskava ei puuduta, ei peaks olema õigust kava üle hääletada ning samuti ei peaks nende toetus olema nõutav kava vastuvõtmiseks. Puudutatud isikute mõiste peaks hõlmama ainult võlausaldaja rollis töötajaid. Seega, kui liikmesriigid otsustavad töötajate nõuded ennetava saneerimise raamistikust välja arvata, ei tuleks töötajaid käsitada puudutatud isikutena. Hääletamine saneerimiskava vastuvõtmise üle võiks toimuda ametliku hääletuse või konsulteerimise vormis, mille käigus jõutakse kokkuleppele puudutatud isikute nõutud enamusega. Siiski tuleks juhul, kui hääletamine toimus nõutud enamusega kokkuleppe saavutamise vormis, pakkuda puudutatud isikutele, kes kokkuleppes ei osalenud, sellegipoolest võimalust saneerimiskavas osaleda.
- (44) Selleks et tagada sisult samalaadsete õiguste võrdne kohtlemine ja saneerimiskavade vastuvõtmine ilma puudutatud isikute õigusi ebaõiglaselt kahjustamata, tuleks puudutatud isikute kohtlemisel lähtuda eraldi rühmadest, mis vastavad liikmesriigi õiguse kohastele rühmade moodustamise kriteeriumidele. Rühmade moodustamine tähendab puudutatud isikute rühmitamist kava vastuvõtmise eesmärgil viisil, mis kajastaks nõuete ja huvidega kaasnevaid õigusi ja nõuete rahuldamisjärke. Igal juhul tuleb tagatud ja tagamata nõuetega võlausaldajaid käsitada alati eraldi rühmadesse kuuluvana. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ette näha rohkem kui kahe võlausaldajate rühma moodustamine, sealhulgas näha ette erinevad rühmad tagamata ja tagatud nõuetega võlausaldajate ning madalama rahuldamisjärguga nõuetega võlausaldajate jaoks. Liikmesriikidel peaks samuti olema võimalik käsitada eraldi rühmadena võlausaldajaid, kellel ei ole piisavat huvide ühisosa, näiteks maksu- ja sotsiaalkindlustusameteid. Liikmesriikidel peaks olema võimalik sätestada, et tagatud nõuded võib tagatise väärtuse hindamise alusel jagada tagatud ja tagamata osadeks. Liikmesriikidel peaks olema võimalik sätestada ka rühmade moodustamist soodustavad erinormid, et mitmekesise portfelli või muidu eriti haavatavaid võlausaldajaid, nagu töötajad või väiketarnijad, selliste rühmade moodustamisega aidata.
- (45) Liikmesriikidel peaks olema võimalik näha ette, et VKEdest võlgnike puhul võib nende suhteliselt lihtsa kapitalis- truktuuri tõttu teha erandi puudutatud isikute eri rühmades käsitlemise kohustusest. Kui VKEd on otsustanud luua ainult ühe hääletamisrühma ja see rühm hääletab kava vastu, on võlgnikel võimalik kooskõlas käesoleva direktiivi üldiste põhimõtetega esitada teine kava.
- (46) Riigisisese õigusega tuleks igal juhul tagada, et rühmade moodustamisel käsitletak piisava põhjalikkusega kõiki olulisi asjaolusid, näiteks seotud isikute nõudeid, ning samuti tuleks riigisisese õigusega ette näha tingimuslikke nõudeid ja vaidlustatud nõudeid reguleerivad normid. Liikmesriikidel peaks olema õigus reguleerida seda, kuidas tuleks käsitada vaidlustatud nõudeid hääleõiguse jaotamise eesmärgil. Kohus või haldusasutus peaks rühmade moodustamist, sealhulgas saneerimiskavast puudutatud võlausaldajate valikut, kontrollima pärast saneerimiskava kinnitamiseks esitamist. Liikmesriikidel peaks olema võimalik sätestada, et kohus või haldusasutus võib rühmade moodustamist kontrollida ka juba varasemas etapis, kui kava esitaja varem nõu või juhendamist soovib.
- (47) Liikmesriigi õiguses tuleks kehtestada nõutavad enamused tagamaks, et puudutatud isikute vähemus igas rühmas ei saaks takistada sellise saneerimiskava vastuvõtmist, millega ei kahjustata ebaõiglaselt nende õigusi ja huvisid. Kui tagatud nõuetega võlausaldajaid, kes jäid eriarvamusele, ei seoks häälteenamuse nõue, ei oleks varajane saneerimine paljudel juhtudel võimalik, näiteks muidu elujõulise ettevõtte finantsjuhtimise ümberkorraldamise vajaduse korral. Selleks et tagada saneerimiskavade vastuvõtmisel isikutele sõnaõigus, mis oleks proportsionaalne nende panusega ettevõttes, peaks nõutav enamus põhinema iga vastava rühma võlausaldajate nõuete või omakapitali omanike huvide summal. Liikmesriikidel peaks olema võimalik lisaks nõuda igas rühmas puudutatud isikute arvu enamust. Liikmesriikidel peaks olema võimalik näha ette reeglid, mis puudutavad selliste puudutatud isikute hääleõigust, kes ei kasuta oma hääleõigust nõuetekohaselt või kes ei ole esindatud, võttes neid näiteks arvesse seoses osalemiskünnisega või enamuse väljaarvutamisel. Liikmesriikidel peaks samuti olema võimalik näha hääletamise jaoks ette osalemise künnis.

- (48) Saneerimiskava kinnitamine kohtus või haldusasutuses on vajalik tagamaks, et võlausaldajate õiguste või omakapitali omanike huvide vähenemine oleks proportsionaalne saneerimisest saadava kasuga ning et neil oleks õigus kasutada tõhusaid õiguskaitsevahendeid. Kinnitamine on eriti vajalik siis, kui on tegemist eriarvamusele jäänud puudutatud isikutega, kui saneerimiskava sisaldab sätteid uue rahastamise kohta või kui kava kohaselt kaotab töö rohkem kui 25 % töötajatest. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ette näha, et kinnitamine kohtus või haldusasutuses on vajalik ka muudel juhtudel. Sellise kava kinnitamine, mille kohaselt kaotab töö rohkem kui 25 % töötajatest, peaks olema vajalik ainult siis, kui liikmesriigi õiguse kohaselt võib ennetava saneerimise raamistikese näha ette meetmeid, millel on otsene mõju töölepingutele.
- (49) Liikmesriigid peaksid tagama, et kohus või haldusasutus saab tagasi lükata kava, kui on tehtud kindlaks, et sellega kahjustatakse eriarvamusele jäänud võlausaldajate või omakapitali omanike õigusi kas siis enam, kui võib mõistlikult eeldada võlgniku ettevõtte likvideerimise korral, sealhulgas olenevalt võlgniku konkreetsest olukorrast osade kaupa likvideerimise korral või lähtudes ettevõtte väärtusest tema tegevuse jätkuvuse korral, või siis enam, kui võib mõistlikult eeldada paremuselt järgmise alternatiivse stsenaariumi korral, kui saneerimiskava ei kinnitata. Siiski tuleks juhul, kui kava kinnitatakse rühmadeülese kohustamise kaudu, viidata sellise stsenaariumi korral kasutatud kaitsemehhanismile. Kui liikmesriigid otsustavad hinnata võlgniku väärtust tema tegevuse jätkuvuse korral, tuleks ettevõtte tegevuse jätkuvuse põhimõttel väärtuse hindamisel arvesse võtta võlgniku ettevõtte väärtust pikemas perspektiivis, erinevalt likvideerimisväärtusest. Väärtus ettevõtte tegevuse jätkuvuse korral on reeglina suurem likvideerimisväärtusest, kuna selles kajastub asjaolu, et ettevõtte jätkab tegevust võimalikult väheste häiretega, ettevõtte on rahalise nõudega võlausaldajate, aktsionäride või osanike ja klientide usaldus, tulu teenimine jätkub ning töötajatele avalduv mõju on piiratud.
- (50) Samal ajal kui vastavust võlausaldajate parimate huvide testile peaks kohus või haldusasutus kontrollima ainult saneerimiskava vaidlustamise korral, et hoida ära väärtuse hindamine iga juhtumi puhul, peaks liikmesriikidel olema võimalik ette näha, et muid kava kinnitamise tingimusi võib kontrollida *ex officio*. Liikmesriikidel peaks olema võimalik lisada muid tingimusi, mida tuleb saneerimiskava kinnitamiseks täita, näiteks kas omakapitali omanikud on piisavalt kaitstud. Kohtul või haldusasutusel peaks olema võimalik keelduda saneerimiskava kinnitamisest, kui ei ole mõistlikku väljavaadet selle kavaga võlgniku maksejõuetust ära hoida või ettevõtte elujõulisust tagada. Siiski ei peaks liikmesriigid tagama, et selline hindamine toimuks *ex officio*.
- (51) Kõikide puudutatud isikute teavitamine peaks olema üks saneerimiskava kinnitamise tingimustest. Liikmesriikidel peaks olema võimalik määrata kindlaks teavitamise vorm ja aeg ning näha ette teavitamisega seoses sätteid ettenägematute nõuete menetlemiseks. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ette näha, et saneerimiskavast tuleks teavitada ka mittepuudutatud isikuid.
- (52) Võlausaldajate parimate huvide testi sooritamaks lugemise all tuleks mõista seda, et ükski eriarvamusele jäänud võlausaldaja ei ole saneerimiskavaga halvemas seisus, kui ta oleks olnud kas likvideerimise korral, sealhulgas nii osade kaupa likvideerimise korral kui ka ettevõtte müümise korral tema tegevuse jätkuvuse põhimõttest lähtudes, või paremuselt järgmise alternatiivse stsenaariumi korral, kui saneerimiskava ei kinnitata. Liikmesriigid peaksid saama võlausaldajate parimate huvide testi liikmesriigi õiguses rakendades valida ühe nimetatud künnisest. Seda testi tuleks kohaldada alati, kui kava on vaja kinnitada, et see oleks eriarvamusele jäänud võlausaldajate, või olenevalt olukorrast eriarvamusele jäänud võlausaldajate rühmade suhtes siduv. Tulenevalt võlausaldajate parimate huvide testist, kui riigiasutustest võlausaldajatel on liikmesriigi õiguse kohaselt eelisõigus, ei saa kavaga kehtestada nende võlausaldajate nõuete täielikku või osalist tühistamist.
- (53) Alati tuleks vastu võtta saneerimiskava, mida toetab iga puudutatud rühma nõutav enamus, kuid kohtul või haldusasutusel peaks olema võimalik kinnitada võlgniku ettepanekul või võlgniku nõusolekul ka saneerimiskava, mida ei toeta iga puudutatud rühma nõutav enamus. Juriidilise isiku puhul peaksid liikmesriigid saama otsustada, kas võlgnikku tuleb saneerimiskava vastuvõtmise või kinnitamise eesmärgil käsitada juriidilise isiku juhatuseks või aktsionäride või osanike või omakapitali omanike teatava enamusega. Kava kinnitamiseks rühmadeülese kohustamise puhul peaks seda toetama puudutatud isikute hääletavate rühmade enamus. Vähemalt üks kõnealustest rühmadest peaks olema tagatud nõuete võlausaldajate rühm või kõrgema rahuldamisjärguga kui tavaliste tagamata nõuete võlausaldajate rühm.

- (54) Kui hääletavate rühmade enamus ei toeta saneerimiskava, siis vähemalt üks puudutatud või kahju kannatanud võlausaldajate rühm, kes võlgniku tegevust jätkava ettevõtte väärtuse hindamise tulemusel saaks väljamakseid või säilitaks positsiooni, või, kui see on liikmesriigi õiguse kohaselt ette nähtud, kelle puhul saab mõistlikult eeldada väljamaksete saamist või positsiooni säilitamist, kui kohaldatakse liikmesriigi õiguse kohast likvideerimise tavapärase järjestust. Sellisel juhul peaks liikmesriikidel olema võimalik suurendada kava heakskiitmiseks nõutavate rühmade arvu, ilma tingimata nõudmata, et kõik need rühmad peaksid võlgniku väärtuse hindamisel tema tegevuse jätkuvuse korral saama liikmesriigi õiguse kohaselt väljamakseid või säilitama positsiooni. Liikmesriigid ei peaks siiski nõudma kõigi rühmade nõusolekut. See tähendab, et ainult kahe võlausaldajate rühma olemasolu korral peetakse piisavaks vähemalt ühe rühma nõusolekut, kui muud rühmadeülese kohustamise tingimused on täidetud. Võlausaldaja poolt kahju kannatamine tähendab seda, et nende nõuete väärtus on vähenenud.
- (55) Liikmesriigid peaksid rühmadeülese kohustamise puhul tagama, et puudutatud võlausaldajate eriarvamusele jäänud rühmi esitatud kava alusel ebaõiglaselt ei kahjustataks, ning liikmesriigid peaksid nägema sellistele eriarvamusele jäänud rühmadele ette piisava kaitse. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kaitsta võlausaldajate eriarvamusele jäänud rühma, tagades, et neid koheldakse vähemalt sama soodsalt kui muud sama järguga rühma ning soodsamalt kui madalama rahuldamisjärguga nõuete rühma. Teise võimalusena võivad liikmesriigid kaitsta võlausaldajate eriarvamusele jäänud rühma, tagades, et kui selline madalama rahuldamisjärguga nõuete rühm saab osa jaotamisest või säilitab saneerimiskavas positsiooni, tuleb eriarvamusele jäänud puudutatud võlausaldajate rühmale teha maksed täies ulatuses (edaspidi „absoluutse eelisõiguse reegel“). Liikmesriikidel peaks olema kaalutusõigus täieliku makse kontseptsiooni rakendamisel, sealhulgas seoses makse ajastamisega, niivõrd kui nõude põhisumma ning – tagatud nõuetega võlausaldajate puhul – tagatise väärtus on kaitstud. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ka otsustada, millised on võrdväärset vahendid, mille arvel algset nõuet täielikult rahuldada.
- (56) Liikmesriikidel peaks olema võimalik teha absoluutse eelisõiguse reeglist erandeid, näiteks juhul, kui peetakse õiglasemaks, et omakapitali omanikud säilitavad teatava positsiooni kava alusel vaatamata sellele, et kõrgema rahuldamisjärguga rühm peab nõustuma oma nõuete vähendamise, või et esmavajalikele tarnijatele, kes on hõlmatud konkreetsete täitemeetmete peatamise sättega, tehakse väljamakse enne kui kõrgema rahuldamisjärguga võlausaldajate rühmale. Liikmesriigid peaksid saama valida, millised eespool nimetatud kaitsemehhanismid nad kehtestavad.
- (57) Aktsionäride või osanike või teiste omakapitali omanike õigustatud huvisid tuleks kaitsta, kuid liikmesriigid peaksid tagama, et nad ei saa teha põhjendamatu takistusi selliste saneerimiskavade vastuvõtmisele, mille abil saaks taastada võlgniku elujõulisuse. Liikmesriikidel peaks olema võimalik selle eesmärgi saavutamiseks kasutada erinevaid vahendeid, näiteks mitte anda omakapitali omanikele õigust saneerimiskava üle hääletada ning mitte teha saneerimiskava vastuvõtmist sõltuvaks omakapitali omanike nõusolekust, kes ettevõtte väärtuse hindamise tulemusel ei saaks likvideerimise tavapärase järjestuse korral väljamakseid ega muid hüvitisi. Siiski peaks juhul, kui omakapitali omanikel on õigus saneerimiskava üle hääletada, kohtul või haldusasutusel olema võimalik rühmadeülese kohustamise reeglite abil kava kinnitada, olenemata ühe või mitme omakapitali omanike rühma eriarvamusest. Liikmesriikidele, kes jätavad omakapitali omanikud hääletamisest välja, ei peaks kohaldama võlausaldajate ja omakapitali omanike vahelistes suhetes absoluutse eelisõiguse reeglit. Teine võimalik viis tagada, et omakapitali omanikud ei tee põhjendamatu takistusi saneerimiskavade vastuvõtmisel, on tagada, et saneerimismeetmete suhtes, mis mõjutavad otseselt omakapitali omanike õigusi ja mille peab äriühinguõiguse kohaselt heaks kiitma aktsionäride üldkoosolek või osanike koosolek, ei kohaldata põhjendamatu suure häälteenamuse nõudeid ning et omakapitali omanikel ei ole pädevust seoses saneerimismeetmetega, mis nende õigusi otse ei mõjuta.
- (58) Kui erinevatel aktsionäride või osanike rühmadel on erinevad õigused, võib olla vajalik moodustada rohkem omakapitali omanike rühmi. Sellistel tingimustel ei pruugi saneerimisest olla huvitatud VKEde omakapitali omanikud, kes ei ole pelgalt investorid, vaid on ettevõtte omanikud ja panustavad ettevõttesse muul viisil, näiteks juhtimiskogemustega. Sel põhjusel peaks rühmadeülese kohustamise kasutamine jääma VKEdest võlgnike otsustada.
- (59) Kava rakendamise eesmärgil tuleks saneerimiskavaga anda VKEde omakapitali omanikele võimalus osaleda saneerimises muu kui rahalise abiga, näiteks kasutades oma kogemusi, mainet või ärikontakte.

- (60) Ennetava saneerimise menetluse ajal peaks töötajatel olema täielik tööõigusega antav kaitse. Eeskätt ei piirata käesoleva direktiiviga töötajate õigusi, mis on neile tagatud nõukogu direktiividega 98/59/EÜ⁽¹²⁾ ja 2001/23/EÜ⁽¹³⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega 2002/14/EÜ,⁽¹⁴⁾ 2008/94/EÜ⁽¹⁵⁾ ja 2009/38/EÜ⁽¹⁶⁾. Nimetatud direktiive rakendavast liikmesriigi õigusest tulenevad töötajate teavitamise ja ärakuulamise kohustused kehtivad endiselt täies ulatuses. See hõlmab kohustust teavitada töötajate esindajaid kooskõlas direktiiviga 2002/14/EÜ otsusest kasutada ennetava saneerimise raamistikku.
- (61) Töötajatele ja nende esindajatele tuleks anda teavet kavandatava saneerimiskava kohta niivõrd, kui see on liidu õiguses ette nähtud, et neil oleks võimalik eri stsenaariume põhjalikult hinnata. Lisaks tuleks töötajaid ja nende esindajaid kaasata määral, mis on vajalik liidu õiguses sätestatud konsulteerimismõuete täitmiseks. Töötajate kaitse sobiva taseme tagamise vajadust arvestades peaksid liikmesriigid olema kohustatud töötajate rahuldamata nõuded konkreetsete täitemeetmete peatamisest välja arvama, olenemata sellest, kas need nõuded on tekkinud enne peatamise võimaldamist või tekivad pärast seda. Töötajate rahuldamata nõuete sissenõudmise peatamine peaks olema lubatud üksnes sellises summas ja ajavahemikul, mille ulatuses selliste nõuete tasumine on sarnasel tasemel tõhusalt tagatud muude liikmesriigi õiguse vahenditega. Kui liikmesriigi õiguse kohaselt on garantiiasutuste vastutusele kehtestatud tagamise kestuse või töötajatele makstava summa suhtes piirangud, peaks töötajad saama nõuda nõuete täitmist puudujääva osa ulatuses ka peatamise ajal. Teise võimalusena peaks liikmesriikidel olema võimalik jätta töötajate nõuded ennetava saneerimise raamistikust välja ja näha nende kaitse ette liikmesriigi õiguse kohaselt.
- (62) Kui saneerimiskavas nähakse ette ettevõtte või ettevõtte osa üleminek, siis peaksid töölepingust või töösuhetest töötajatele tulenevad õigused, eelkõige õigus saada töötasu, olema kaitstud kooskõlas direktiivi 2001/23/EÜ artiklitega 3 ja 4, piiramata maksejõuetusmenetluse korral kõnealuse direktiivi artikli 5 kohaselt kohaldatavaid erinorme ning eelkõige kõnealuse direktiivi artikli 5 lõikes 2 sätestatud võimalusi. Käesolev direktiiv ei tohiks piirata direktiiviga 2002/14/EÜ tagatud teavitamise ja konsulteerimise õigust, sealhulgas kokkuleppe saavutamise eesmärgil selliste otsuste asjus, mis võivad põhjustada olulisi muutusi töökorralduses või lepingusuhetes. Samuti peaks töötajatel, kelle nõuded on saneerimiskavast puudutatud, olema käesoleva direktiivi kohaselt õigus kava üle hääletada. Liikmesriikidel peaks olema võimalik otsustada, et saneerimiskava üle hääletamisel on töötajad teistest võlausaldajate rühmadest eraldiseisvas rühmas.
- (63) Kohtud või haldusasutused peaksid tegema otsuse ettevõtte väärtuse hindamise kohta, kui ettevõtte on likvideerimisel või paremuselt järgmise alternatiivse stsenaariumi korral, kui saneerimiskava ei kinnitatu, üksnes juhul, kui eriarvamusele jäänud puudutatud isik saneerimiskava vaidlustab. See ei takistaks liikmesriikidel teha hindamisi muus kontekstis liikmesriigi õiguse kohaselt. Peaks olema võimalik, et sellise otsuse puhul on tegu eksperdi tehtud hindamise või võlgniku või muu isiku poolt protsessi varasemas etapis esitatud hindamise heakskiitmisega. Kui otsustatakse teha hindamine, peaks liikmesriikidel olema võimalik eraldi üldisest tsiviilmenetlusõigusest näha ette erinormid saneerimise juhtude hindamiseks, tagamaks, et see tehakse kiiresti. Miski käesolevas direktiivis ei tohiks mõjutada liikmesriigi õiguse kohaseid tõendamiskoormise reegleid hindamise korral.
- (64) Saneerimiskava siduv mõju piirdub nende puudutatud isikutega, kes osalesid kava vastuvõtmises. Liikmesriikidel peaks olema võimalik määrata kindlaks, mida tähendab võlausaldaja jaoks osalemine, sealhulgas ettenägematute võlausaldajate või tulevaste nõuete võlausaldajate korral. Näiteks peaks liikmesriikidel olema võimalik otsustada, kuidas kohelda võlausaldajaid, keda teavitati nõuetekohaselt, kuid kes menetluses ei osalenud.

⁽¹²⁾ Nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiv 98/59/EÜ kollektiivseid koondamisi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 225, 12.8.1998, lk 16).

⁽¹³⁾ Nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/23/EÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 82, 22.3.2001, lk 16).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/14/EÜ, millega kehtestatakse töötajate teavitamise ja nõustamise üldraamistik Euroopa Ühenduses (EÜT L 80, 23.3.2002, lk 29).

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiiv 2008/94/EÜ töötajate kaitse kohta tööandja maksejõuetuse korral (EÜT L 283, 28.10.2008, lk 36).

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/38/EÜ Euroopa tööõukogu asutamise või töötajate teavitamise ja nendega konsulteerimise korra sisseeadmise kohta liikmesriigijülestes ettevõtetes või kontsernides (EÜT L 122, 16.5.2009, lk 28).

- (65) Huvitatud puudutatud isikutel peaks olema võimalik vaidlustada saneerimiskava kinnitav otsus, mille on teinud haldusasutus. Liikmesriikidel peaks samuti olema võimalik näha ette võimalus vaidlustada saneerimiskava kinnitav kohtu otsus. Selleks et tagada kava mõjus, vähendada ebakindlust ja vältida põhjendamatu viivitusi, ei tohiks vaidlustamisel reeglina olla saneerimiskava rakendamist peatavat toimet. Liikmesriikidel peaks olema võimalik määrata kindlaks vaidlustamise alused ja neid piirata. Kui kava kinnitamise otsus vaidlustatakse, peaks liikmesriikidel olema võimalik lubada kohtul teha eelotsus või kokkuvõtlik otsus, et kava täitmine ja rakendamine ei sõltuks vaidlustamismenetluse edukusest. Kui vaidlustamine rahuldatakse, peaks kohtul või haldusasutusel olema võimalik kaaluda kava kõrvalejätmise alternatiivina kava muutmist, kui liikmesriigid sellise võimaluse ette näevad, samuti kava kinnitamist ilma muudatusteta. Kava muudatusi peaksid saama hääletuseks esitada pooled omal algatusel või kohtu taotlusel. Samuti võivad liikmesriigid näha ette hüvitise selle poole rahalise kahju eest, kelle kaebus rahuldati. Seda, kuidas käsitleda võimalikku uut peatamist või peatamise pikendamist juhul, kui kohus otsustab, et kava vaidlustamisel on peatav mõju, reguleeritakse liikmesriigi õigusega.
- (66) Saneerimiskava edu võib tihti oleneda sellest, kas rahaline abi laieneb võlgnikule, et toetada esiteks ettevõtte tegevust saneerimise üle läbirääkimiste pidamise ajal ja teiseks kava rakendamist pärast selle kinnitamist. Rahalist abi tuleks mõista laias tähenduses, mis hõlmab raha või kolmanda isiku tagatiste andmist ning vara, inventari, tooraine tarnimist ja esmatahtsate teenuste pakkumist, näiteks pakkudes võlgnikule pikemat tagasimakseperioodi. Seetõttu ei tuleks vaherahastamist ega uut rahastamist käsitada vara tagasivõitmise meetmena, millega soovitakse selline rahastamine tunnistada järgnevas maksejõuetusmenetluses kõikide võlausaldajate huvisid kahjustava toiminguna tühiuks, kehtetuks või mittetäidetavaks.
- (67) Riigisisene maksejõuetusõigus, milles on kehtestatud vaherahastamise ja uue rahastamise korral vara tagasivõitmise meetmed või on sätestatud, et rahalistes raskustes võlgnikele laenu andmise eest võib uutele laenuandjatele kehtestada tsiviil-, haldus- või kriminaalkaristusi, võiks ohtu seada saneerimiskava läbirääkimiste ja rakendamise eduks vajaliku rahastuse leidmise. Käesolev direktiiv ei peaks piirama muid aluseid, millele tuginedes saab tunnistada uue rahastamise ja vaherahastamise tühiuks, kehtetuks või mittetäidetavaks või kohaldada sellise rahastamise pakkujatele tsiviil-, kriminaal- või haldusvastutust, nagu on ette nähtud riigisiseses õiguses. Sellised muud alused võivad muu hulgas hõlmata pettust, halvas usus tegutsemist, teatavat liiki pooltevahelisi suhteid, mida võib pidada huvide konfliktiks, näiteks tehingud seotud poolte või aktsionäride või osanike ja äriühingu vahel või selliste tehingute korral, kus üks pool saab vara või tagatise, millele tal ei olnud õigust tehingu tegemise ajal või tehingu tegemise viisi tõttu.
- (68) Vaherahastamise pikendamise korral ei ole pooltel teada, kas saneerimiskava lõpuks kinnitatakse või mitte. Seetõttu ei peaks liikmesriigid olema kohustatud piirama vaherahastamise kaitset juhtudega, kui kava võtavad vastu võlausaldajad või selle kinnitab kohus või haldusasutus. Võimaliku kuritarvitamise vältimiseks tuleks kaitsta üksnes rahastamist, mis on kuni kõnealuse kava kinnitamiseni mõistlikult ja viivitamatult vajalik, et võlgniku ettevõtte saaks edasi tegutseda, või selle ettevõtte väärtuse säilitamiseks või suurendamiseks. Lisaks ei peaks käesolev direktiiv takistama liikmesriikidel kehtestamast vaherahastamise suhtes *ex ante* kontrollimehhanismi. Liikmesriikidel peaks olema võimalik piirata uue rahastamise kaitse juhtudega, kui kava on kohtus või haldusasutuses kinnitatud, ning vaherahastamise kaitse juhtudega, kui selle suhtes on tehtud *ex ante* kontroll. *Ex ante* kontrolli vaherahastamise või muude tehingute suhtes võib teha saneerimisnõustaja, võlausaldajate komitee või kohus või haldusasutus. Vaherahastamise ja uue rahastamise korral tuleks kaitset pakkuda vähemalt vara tagasivõitmise meetmete ja isikliku vastutuse eest. Siiski võib selleks, et julgustada uusi laenuandjaid võtma rahalistes raskustes elujõulisesse võlgnikku investeerimisega kaasnevat suuremat riski, osutada vajalikuks täiendavate stiimulite kasutamine, näiteks järgnevas maksejõuetusmenetluses sellisele rahastamisele vähemalt tagamata nõuete ees eelisõiguse andmine.

- (69) Selleks et soodustada varakult ennetava saneerimise kasutamist, on soovitatav, et mõistlikud ja saneerimiskava üle läbirääkimiste pidamiseks või selle rakendamiseks kohe vajalikud tehingud oleksid kaitstud ka järgnevas maksejõuetusmenetluses vara tagasivõitmise meetmete eest. Kohtul või haldusasutusel peaks olema võimalik kulude ja tasude mõistlikkuse ja kohese vajalikkuse kindlaksmääramisel kaaluda prognoose ja hinnanguid, mis on esitatud puudutatud isikutele, võlausaldajate komiteele, saneerimisnõustajale või kohtule või haldusasutusele. Sel eesmärgil peaks liikmesriikidel olema võimalik nõuda võlgnikelt ka asjaomaste hinnangute esitamist ja ajakohastamist. Selline kaitse peaks parandama kindlustunnet tehingute tegemisel teadaolevalt rahalistes raskustes olevate ettevõtjatega ning hajutama võlausaldajate ja investorite hirmu, et sellised tehingud võidakse saneerimise läbikukkumisel tühistada. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ette näha ajahetk enne ennetava saneerimise menetluse algatamist ja konkreetsete täitemeetmete peatamist, millest alates saneerimiskava läbirääkimise, vastuvõtmise, kinnitamise või sellega seoses erialase nõu hankimise tasusid ja kulusid hakatakse kaitsma vara tagasivõitmise meetmete eest. Muude maksete ja väljamaksete korral ning töötasude maksmise kaitse korral võib selline algushetk olla ka täitemeetmete peatamiseks korralduse andmine või ennetava saneerimise menetluse algatamine.
- (70) Selleks et ennetavat saneerimist veelgi edendada, on oluline tagada, et juriidilise isiku juhte ei kallutataks mõistlike äriotsuste tegemata jätmisele ega mõistlike äririskide võtmata jätmisele, eriti olukorras, kus seeläbi paraneks potentsiaalselt elujõuliste ettevõtete saneerimise väljavaade. Kui äriühing on rahalistes raskustes, peaksid juriidilise isiku juhid astuma samme kahjude minimeerimiseks ja maksejõuetuse vältimiseks, näiteks küsima erialast nõu, sealhulgas saneerimise ja maksejõuetuse asjus, või kasutama vajaduse korral varajase hoiatamise vahendeid; kaitsma äriühingu varasid, et väärtus oleks maksimaalne ja peamiste varade kaotus ära hoiatud; vaatama üle ettevõtte struktuuri ja ülesanded, et kontrollida elujõulisust ja vähendada kulutusi; mitte kohustama äriühingut sellist laadi tehinguteks, mille suhtes võidakse kohaldada vara tagasivõitmist, välja arvatud juhul, kui selleks on piisav majanduslik põhjendus; jätkama kauplemist neil juhtudel, kui see on tegevuse jätkuvuse maksimeerimise seisukohast põhjendatud; pidama võlausaldajatega läbirääkimisi ja algatama ennetava saneerimise menetluse.
- (71) Kui võlgnikku ähvardab maksejõuetus, on samuti oluline, et võlausaldajate õigustatud huvid oleks kaitstud võlgniku vara koosseisu mõjutada võivate juhtkonna otsuste eest, eriti kui nende otsuste mõjul võib saneerimiseks saadaval oleva või võlausaldajatele jaotatava võimaliku vara väärtus veelgi väheneda. Seetõttu on vaja tagada, et juriidilise isiku juhid väldiksid sellises olukorras igasugust tahtlikku või raskest hooletusest tingitud tegevust, mille tulemusel nad saavad sidusrühmade arvelt kasu, lepivad kokku turuväärtusest odavamama hinnaga tehingutes või võtavad meetmeid, mille tulemusel üht või mitut sidusrühma eelistatakse ebaõiglaselt. Liikmesriikidel peaks olema võimalik vastavat käesoleva direktiivi sätet rakendada, tagades, et kui kohus või haldusasutus hindab seda, kas juriidilise isiku juht on vastutav hoolsuskohustuse rikkumise eest, võtab ta arvesse käesoleva direktiivi nõudeid juriidilise isiku juhtide kohustuste kohta. Käesoleva direktiivi eesmärk ei ole panna tähtsuse järjekorda erinevad pooled, kelle huvisid on vaja nõuetekohaselt arvesse võtta. Liikmesriikidel peaks siiski olema võimalik teha otsus sellise hierarhia kohta. Käesolev direktiiv ei tohiks piirata liikmesriikide riigisiseseid õigusnorme, mis käsitlevad otsustusprotsesse äriühingus.
- (72) Füüsilisest isikust ettevõtjad, kes tegelevad kaubandus-, majandus-, ameti või sõltumatu kutsetegevusega, võib ohustada maksujõuetuks jäämine. Liikmesriikide erinevad uue võimaluse andmise süsteemid võivad soodustada ülemäärastes võlgades või maksejõuetute füüsilisest isikust ettevõtjate ümberasumist muusse liikmesriiki kui see, kus on nende asukoht, et kasutada lühemaid võlgadest vabastamise perioode või paremaid tingimusi, mis suurendab võlausaldajate jaoks nõuete sissenõudmisel õiguskindlust ja kulusid. Lisaks mõjuvad maksejõuetuse tagajärjed, eelkõige sotsiaalne halvakspanu, juriidilised tagajärjed (nagu füüsilisest isikust ettevõtjatele ettevõtlusega alustamise ja tegelemise keelu kohaldamine) ja jätkuv suutmatus võlgu ära maksta, uuesti majandustegevust alustada või uut võimalust soovivatele füüsilisest isikust ettevõtjatele väga heidutavalt, kuigi on tõendeid selle kohta, et füüsilisest isikust ettevõtjaid, kes on olnud maksejõuetud, saadab järgmisel katsel tõenäolisemalt edu.

- (73) Seetõttu tuleks astuda samme, et vähendada ülemäärase võlgnevuse või maksejõuetuse negatiivset mõju füüsilisest isikust ettevõtjatele, nähes eelkõige ette täieliku võlgadest vabastamise teatava ajavahemiku järel ja piirates võlgniku ülemäärase võlgnevuse või maksejõuetuse tulemusel väljastatud äritegevuse keelu kestust. Maksejõuetuse mõiste tuleks määratleda liikmesriigi õiguses ning maksejõuetus võib seisneda ülemäärases võlgnevuses. Füüsilisest isikust ettevõtja mõiste käesoleva direktiivi tähenduses ei mõjuta äriühingu juhtide või direktorite seisundit, mille suhtes tuleks kohaldada liikmesriigi õigust. Liikmesriikidel peaks olema võimalik reguleerida võlgadest vabastamise menetluse kohaldamist, sealhulgas võimalus nõuda, et võlgnik taotleks võlgadest vabastamist.
- (74) Liikmesriikidel peaks olema võimalik näha ette võimalus kohandada maksejõuetute füüsilisest isikust ettevõtjate tagasimaksmiskohustusi, kui nende majanduslik olukord on kas oluliselt muutunud, sõltumata sellest, kas muutus seisneb paranemises või halvenemises. Käesolevas direktiivis ei tuleks nõuda, et tagasimaksete kava peab saama võlausaldajate enamuse toetuse. Liikmesriikidel peaks olema võimalik sätestada, et füüsilisest isikust ettevõtjatel ei takistata alustamast tagasimaksete kava rakendamise ajal samas või erinevas valdkonnas uut tegevust.
- (75) Võlgadest vabastamine peaks olema võimalik menetluste puhul, mis hõlmavad tagasimaksete kava, varade müüki võlgade katteks või nende kahe kombinatsiooni. Kõnealuste normide rakendamisel peaks liikmesriikidel olema võimalik vabalt valida nende võimaluste vahel. Kui liikmesriigi õiguse alusel on võimalik kohaldada rohkem kui ühte võlgadest vabastamisega lõppevat menetlust, peaksid liikmesriigid tagama, et vähemalt üks neist menetlustest võimaldab maksejõuetud füüsilisest isikust ettevõtjad täielikult võlgadest vabastada maksimaalselt kolmeaastase perioodi jooksul. Menetluste puhul, milles varade müük võlgade katteks ja tagasimaksete kava on kombineeritud, peaks võlgadest vabastamise periood algama hiljemalt kohtu poolt tagasimaksete kava kinnitamise hetkest või rakendamise algusest, näiteks esimesest tagasimaksest kava alusel, kuid võib samuti alata varem, näiteks menetluse algatamise otsuse tegemisest.
- (76) Menetluste puhul, mis ei hõlma tagasimaksete kava, peaks võlgadest vabastamise periood algama hiljemalt kuupäevast, mil kohus või haldusasutus teeb menetluse algatamise otsuse, või pankrotivara kindlakstegemise hetkest. Käesoleva direktiivi kohaselt võlgadest vabastamise perioodi arvutamisel peaks liikmesriikidel olema võimalik ette näha, et mõiste „menetluse algatamine“ ei hõlma esialgseid meetmeid, nagu kaitsemeetmed või esialgse maksejõuetusnõustaja määramine, välja arvatud juhul, kui sellised meetmed võimaldavad varade müüki võlgade katteks, sealhulgas varade võõrandamist ja jaotamist võlausaldajatele. Pankrotivara kindlakstegemisega ei pea tingimata kaasnema kohtu või haldusasutuse ametlikku otsust või kinnitust, kui sellist otsust ei nõuta liikmesriigi õigusega, vaid selleks võidakse esitada varade ja kohustuste loetelu.
- (77) Kui võlgadest vabastamisega lõppev menetlus hõlmab füüsilisest isikust ettevõtja varade müüki võlgade katteks, ei tohiks takistada liikmesriikidel ette näha, et võlgadest vabastamise taotlust menetletakse varade võlgade katteks toimuvast müügist eraldi, eeldusel et selline taotlus on käesoleva direktiivi alusel võlgadest vabastamisega lõppeva menetluse lahutamatu osa. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kehtestada õigusnormid, mis käsitlevad tõendamiskohustust võlgadest vabastamiseks, mis tähendab seda, et füüsilisest isikust ettevõtja võib olla seadusest tulenevalt kohustatud tõendama oma kohustuste täitmist.
- (78) Täielik võlgadest vabastamine või äritegevuse keelu kaotamine pärast maksimaalselt kolmeaastast perioodi ei ole igas olukorras asjakohane, seetõttu võib sellest reeglist kehtestada erandid, mis on liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud. Näiteks tuleks sellised erandid kehtestada juhtudel, kui võlgnik on ebaaus või on tegutsenud halvast usust. Kui liikmesriigi õiguses ei ole ette nähtud füüsilisest isikust ettevõtjate aususe ja heast usust tegutsemise eeldust, ei tohiks nende aususe ja heast usust tegutsemise tõendamiskohustus muuta menetluse algatamist nende jaoks ebavajalikult raskeks või koormavaks.

- (79) Näiteks võib kohus või haldusasutus füüsilisest isikust ettevõtja võimaliku ebaaususe tuvastamisel arvestada selliste asjaoludega nagu võlgade laad ja ulatus; võla tekkimise aeg; füüsilisest isikust ettevõtja püüded võlga tasuda ja täita õiguslikult siduvaid kohustusi, sealhulgas tegevusloa saamise nõuded ja nõuetekohane raamatupidamine; füüsilisest isikust ettevõtja tegevus võlausaldajate takistamiseks õiguskaitsevahendite kasutamisel; maksejõuetuse tõenäolisuse ajal nende kohustuste täitmine, mis on pandud füüsilisest isikust ettevõtjatele, kes on juriidilise isiku juhid, ning liidu ja liikmesriigi konkurents- ja tööõiguse järgimine. Erandeid peaks olema võimalik kehtestada ka siis, kui füüsilisest isikust ettevõtja ei ole täitnud teatavaid juriidilisi kohustusi, sealhulgas kohustust maksimeerida võlausaldajate kasumit, mis võib toimuda üldise kohustusena teenida tulu või luua varasid. Samuti peaks olema võimalik kehtestada spetsiifilisi erandeid, kui on vaja tagada tasakaal võlgniku ja ühe või mitme võlausaldaja õiguste vahel, näiteks kui võlausaldaja on füüsiline isik, kes vajab kaitset rohkem kui võlgnik.
- (80) Erand võib olla põhjendatud ka siis, kui võlgadest vabastamisega lõppeva menetluse kulud, sealhulgas kohtu ja haldusasutuse ning saneerimisnõustaja kulud, ei ole kaetud. Liikmesriigid peaksid saama ette näha võimaluse võlgadest vabastamisest saadud kasu tühistamiseks, kui näiteks võlgniku finantsseisund ettenägematutel asjaoludel, tänu loteriivõidule, pärandile või annetusele oluliselt paraneb. Liikmesriikidel peaks olema võimalik näha ette täiendavaid erandeid selgelt kindlaks määratud ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.
- (81) Kui see on liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud, võib olla asjakohane lubada võlgadest vabastamist vaid teatavate võlakategooriate puhul. Tagatud võlad võib jätta võlgadest vabastamisest välja üksnes tagatise väärtuse ulatuses, nagu on liikmesriigi õiguses kindlaks määratud, samas kui ülejäänud võlga tuleks käsitleda tagamata võlainstrumendina. Liikmesriikidel peaks olema võimalik jätta nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel välja ka muid võlakategooriaid.
- (82) Liikmesriikidel peaks olema võimalik ette näha, et kohtud ja haldusasutused võivad kas *ex officio* või siis õiguspäraselt huvi omava isiku taotlusel kontrollida, kas füüsilisest isikust ettevõtjad on võlgadest täieliku vabastamise tingimused täitnud.
- (83) Kui füüsilisest isikust ettevõtjale on äritegevuse keelu tõttu teatava kutse-, majandus-, kaubandus- või ametitegevusega tegelemise loa või litsentsi andmisest keeldutud või selline luba või litsents on tühistatud, ei peaks käesolev direktiiv takistama liikmesriikidel füüsilisest isikust ettevõtjalt nõuda pärast äritegevuse keelu perioodi lõppemist uue loa või litsentsi avalduse esitamist. Kui liikmesriigi ametiasutus võtab vastu otsuse erijärelevalvega tegevuse kohta, peaks tal samuti olema võimalik arvesse võtta, et maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja on käesoleva direktiivi kohaselt võlgadest vabastatud, isegi kui äritegevuse keelu periood on lõppenud.
- (84) Isiklike ja kutsetegevuses tekkinud võlgu, mida ei saa mõistlikul viisil eraldada, näiteks kui vara kasutatakse nii füüsilisest isikust ettevõtja kutsetegevuses kui ka väljaspool seda, tuleks menetleda ühe menetluse raames. Kui liikmesriigid näevad ette, et selliste võlgade suhtes kohaldatakse erinevaid maksejõuetusmenetlusi, oleks vaja neid menetlusi kooskõlastada. Käesolev direktiiv ei tohiks piirata liikmesriikide võimalust menetleda kõiki füüsilisest isikust ettevõtja võlgu ühe menetluse raames. Liikmesriikidel, kes lubavad füüsilisest isikust ettevõtjatel oma majandustegevust maksejõuetusmenetluse ajal omal vastutusel jätkata, peaks olema võimalik ette näha, et selliste ettevõtjate suhtes võib algatada uue maksejõuetusmenetluse, kui selline jätkuv majandustegevus muutub maksejõuetuks.
- (85) On vaja kaitsta ja parandada menetluste läbipaistvust ja prognoositavust, et saavutada tulemusi, mis soodustavad ettevõtete säilimist ja füüsilisest isikust ettevõtjatele uue võimaluse andmist või võimaldavad mitteelujõuliste ettevõtete tõhusat likvideerimist. Samuti on vaja vähendada paljudes liikmesriikides maksejõuetusmenetluse venimist, mis põhjustab võlausaldajate ja investorite jaoks õiguskindlusetust ning madalaid sissenõudmismäärasid. Võttes arvesse määrusega (EL) 2015/848 loodud tõhusamaid kohtute ja pankrotihaldurite koostöömehhanisme piiriüleste juhtumite jaoks, tuleb viia kõikide asjaomaste isikute kutseoskused kogu liidus võrreldavale kõrgele tasemele. Nende eesmärkide saavutamiseks peaksid liikmesriigid tagama, et kohtute ja haldusasutuste liikmed, kes tegelevad ennetava saneerimise, maksejõuetuse ja võlgadest vabastamise menetlustega, on saanud asjakohase koolituse ning neil on vajalikud erialased teadmised oma ülesannete täitmiseks. Kõnealuste koolituse ja erialaste teadmistena võib käsitleda ka kohtu ja haldusasutuse liikme kutsealal töötamist või enne sellisele kutsealale nimetamist teisel asjakohasel kutsealal töötamist.

- (86) Koolitus ja erialased teadmised peaksid võimaldama teha tõenäolise märkimisväärse majandusliku ja sotsiaalse mõjuga otsuseid töhusal viisil, ning ei peaks tähendama, et üksnes kohtu liikmed tegelevad saneerimise, maksejõuetuse ja võlgadest vabastamisega. Liikmesriigid peaksid tagama, et saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetlusi saab viia läbi töhusal ja kiirel viisil. Õiguskindluse ja menetluse tulemuslikkuse eesmärkide tõhusaks saavutamiseks võiks kooskõlas liikmesriigi õigusega luua erikohtud või kohtukojad või nimetada ametisse spetsialiseerunud kohtunikud ning koondada kohtualluvus piiratud arvul kohtutesse ja haldusasutustesse. Liikmesriikidel ei peaks olema kohustust sätestada, et saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetlusi tuleb käsitleda teiste menetluste suhtes prioriteetsena.
- (87) Samuti peaksid liikmesriigid tagama, et saneerimise, maksejõuetuse ja võlgadest vabastamise valdkonnas töötavad kohtu või haldusasutuse poolt määratud nõustajad (edaspidi „nõustajad“) on saanud asjakohast koolitust, nad määratakse läbipaistval viisil ja nad täidavad ülesandeid üldsusele vastavalt ning nende töö üle teostatakse järelevalvet. On oluline, et nõustajad järgiksid selliste ülesannete täitmisel tavapäraseid norme, nagu kutsealase vastutuskindlustuse nõue. Nõustajad võiksid asjakohast koolitust, kvalifikatsiooni ja erialaseid teadmisi saada ka kutsealal töötamise käigus. Liikmesriike ei peaks kohustama vajalikku koolitust ise pakkuma, vaid seda võivad teha ka näiteks kutseühingud või teised organid. Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse peaksid kuuluma pankrotihaldurid, nagu need on määratletud määruses (EL) 2015/848.
- (88) Käesolev direktiiv ei takista liikmesriike sätestamast, et võlgnik, võlausaldajad või võlausaldajate komitee valivad nõustajad reservist või nimekirjast, mille kohus või haldusasutus on eelnevalt heaks kiitnud. Nõustaja valimisel peaks võlgnikule, võlausaldajatele või võlausaldajate komiteele jääma teatav kaalutlusruum nõustaja üldiste erialaste teadmiste ja kogemuste ning konkreetse juhtumi vajaduste arvesse võtmiseks. Füüsilisest isikust võlgnikud peaksid olema kõnealusest kohustusest täielikult vabastatud. Piiriüleste juhtumite puhul tuleks nõustaja määramisel muu hulgas arvesse võtta tema võimet täita kohustusi, mis tulenevad määrusest (EL) 2015/848, ehk tema suutlikkust suhelda ja teha koostööd teiste liikmesriikide pankrotihalduritega ning kohtute ja haldusasutustega, samuti tema inim- ja haldusressursse potentsiaalselt keeruliste juhtumite menetlemiseks. Liikmesriikidel ei takistata valida nõustaja muu valikumeetodi abil, näiteks juhuvalik tarkvara-programmi abil, tingimusel et sellise valikumeetodi puhul võetakse nõuetekohaselt arvesse nõustaja kogemusi ja erialaseid teadmisi. Liikmesriikidel peaks olema võimalik otsustada, millised on nõustaja valiku või määramise vaidlustamise või nõustaja asendamise nõudmise viisid, näiteks võlausaldajate komitee kaudu.
- (89) Nõustajate suhtes tuleks kohaldada järelevalve- ja reguleerimismehhanisme, mis peaksid hõlmama töökohustusi rikkunud nõustajate vastutuse suhtes rakendatavaid tõhusaid meetmeid, näiteks nõustaja tasu vähendamine; tema väljaarvamine nende nõustajate reservist või nimekirjast, keda võib kasutada maksejõuetusmenetluse korral, ning vajaduse korral distsiplinaar-, haldus- või kriminaalkaristusi. Sellised järelevalve- ja reguleerimismehhanismid ei tohiks piirata selliste liikmesriigi õiguse sätete kohaldamist, mis käsitlevad tsiviilvastutust lepinguliste või lepinguväliste kohustuste rikkumisest tuleneva kahju korral. Liikmesriigid ei peaks olema kohustatud looma spetsiaalseid asutusi või organeid. Liikmesriigid peaksid tagama, et teave nõustajate üle järelevalvet teostavate asutuste või organite kohta oleks üldsusele kättesaadav. Teavitamiseks peaks piisama näiteks kohtule või haldusasutusele viitamisest. Sellised standardid peaks olema põhimõtteliselt saavutatavad ilma selleks liikmesriigi õiguse alusel uusi ameteid või kvalifikatsioone loomata. Liikmesriikidel peaks olema võimalik laiendada nõustajate koolituse ja järelevalve sätteid ka teiste käesoleva direktiiviga hõlmamata nõustajatele. Liikmesriigid ei peaks olema kohustatud nägema ette, et vaidlustuste nõustajate töötasu üle tuleb käsitleda teiste menetluste suhtes prioriteetsena.
- (90) Selleks et veelgi lühendada menetluste kestust, lihtsustada võlausaldajate paremat osalemist saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetlustes ning tagada võlausaldajatele samalaadsed tingimused olenemata nende asukohast liidus, peaksid liikmesriigid kehtestama sätteid, millega võimaldatakse võlgnikel, võlausaldajatel, nõustajatel ning kohtutel ja haldusasutustel kasutada elektroonilisi sidevahendeid. Seega peaks olema võimalik teha elektrooniliselt selliseid menetlustoiminguid nagu võlausaldajate nõuete esitamine, võlausaldajate teavitamine või vaidlustuste ja kaebuste esitamine. Liikmesriikidel peaks olema võimalik sätestada, et võlausaldajale teadete edastamiseks võib kasutada elektroonilisi sidevahendeid üksnes juhul, kui asjaomane võlausaldaja on eelnevalt nõustunud kasutama elektroonilisi sidevahendeid.

- (91) Saneerimis-, maksujõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluse osalised ei peaks olema kohustatud kasutama elektroonilisi sidevahendeid, kui nende kasutamine ei ole liikmesriigi õiguse alusel kohustuslik, ilma et sellega piirataks liikmesriikide võimalust kehtestada saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetlustes dokumentide elektroonilise esitamise ja kättetoimetamise kohustuslik süsteem. Liikmesriikidel peaks olema võimalik valida kasutatavad elektroonilised sidevahendid. Elektrooniliste sidevahendite näideteks on selleks otstarbeks loodud süsteem kõnealuste dokumentide elektrooniliseks edastamiseks või elektronposti kasutamine, välistamata võimalust, et liikmesriigid kehtestavad vahendid elektroonilise edastamise turvalisuse tagamiseks, nt digitaalallkirja, või usaldusteenused, näiteks registreeritud e-andmevahetusteenused kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 910/2014⁽¹⁷⁾.
- (92) Käesoleva direktiivi rakendamise ja kohaldamise jälgimiseks on oluline koguda usaldusväärseid ja võrreldavaid andmeid saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste tulemuslikkuse kohta. Seega peaksid liikmesriigid koguma ja koondama andmed, mis on piisavalt üksikasjalikud, et oleks võimalik direktiivi tegelikku toimet täpselt hinnata, ning edastama need andmed komisjonile. Selliste andmete komisjonile edastamise vormi peaks kehtestama komisjon, keda abistab komitee Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011⁽¹⁸⁾ tähenduses. Vormis peaks olema esitatud lühike ülevaade nendest menetluste peamistest tulemustest, mida tuntakse kõigis liikmesriikides. Näiteks saneerimismenetluse puhul võivad kõnealused peamised tulemused olla järgmised: menetlused, mille puhul kohus kinnitas saneerimiskava; menetlused, mille puhul kohus saneerimiskava ei kinnitanud; saneerimismenetlused, mis vormistati ümber likvideerimismenetlusteks või mis lõpetati, kuna enne saneerimiskava kohtu poolt kinnitamist algatati likvideerimismenetlused. Liikmesriigid ei peaks olema kohustatud esitama jaotust tulemuste liigi järgi menetluste puhul, mis lõppevad enne asjakohaste meetmete võtmist, kuid võivad selle asemel esitada üldise arvu kõikide menetluste kohta, mis kuulutatakse vastuvõetamatuks, lükatakse tagasi või võetakse tagasi enne menetluse algatamist.
- (93) Teabevormis tuleks esitada selliste võimaluste loetelu, mida liikmesriigid võivad arvesse võtta võlgniku suuruse kindlaksmääramisel, viidates ühele või mitmele VKEde määratluse elemendile, mis on ühised kõigile liikmesriikidele. Loetelus peaks olema võimalus määrata võlgniku suurus üksnes töötajate arvu järgi. Vormis tuleks samuti määrata kindlaks keskmiste kulude ja keskmiste sissenõudmismäärade elemendid, mille kohta peaks liikmesriikidel olema võimalik koguda andmeid vabatahtlikult; anda suuniseid elementide kohta, mida saaks võtta arvesse, kui liikmesriigid kasutavad mõnda valiku tegemise meetodit, näiteks valimi suuruste kohta, et tagada representatiivsus geograafilise jagunemise, võlgnike suuruse ja ettevõtlussektori osas, ning vorm peaks sisaldama liikmesriikide jaoks võimalust anda täiendavat teavet näiteks võlgnike varade ja kohustuste kogumahu kohta.
- (94) Finantsturgude stabiilsus oleneb paljus finantstagatiskokkulepetest, eriti olukorras, kui tagatis esitatakse määratud süsteemides või keskpangatehingutes osalemiseks ja kesksetele vastaspooltele kõikumisvahemike esitamisel. Kuna tagatiseks antud finantsinstrumentide väärtus võib olla väga volatiilne, on ülimalt oluline nende väärtus enne langust kiiresti realiseerida. Seega peaksid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 98/26/EÜ⁽¹⁹⁾ ja 2002/47/EÜ⁽²⁰⁾ ning määruse (EL) nr 648/2012 sätteid kohaldama olenemata käesoleva direktiivi sätetest. Liikmesriikidel peaks olema lubatud jätta tasaarvestus, sealhulgas tegevuse lõpetamisel toimuv tasaarvestus, konkreetsete täitemeetmete peatamise mõju alt välja isegi siis, kui see ei ole hõlmatud direktiividega 98/26/EÜ, 2002/47/EÜ ega määrusega (EL) nr 648/2012, kui tasaarvestust saab asjaomase liikmesriigi õigusnormide kohaselt teha ka siis, kui alustatud on maksejõuetusmenetlust.

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

⁽¹⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiiv 98/26/EÜ arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpapieriarveldussüsteemides (EÜT L 166, 11.6.1998, lk 45).

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/47/EÜ finantstagatiskokkulepete kohta (EÜT L 168, 27.6.2002, lk 43).

Nii võib see olla suure arvu raamlepingute puhul, mida kasutavad laialdaselt finants-, energia- ja kaubaturgudel nii finantssektorivälised kui ka finantssektori vastaspooled. Selline kord vähendab süsteemseid riske eelkõige tuletisinstrumentide turgul. Seetõttu võiks sellise korra jätta välja piirangute alt, mida maksejõuetusõiguse kohaselt kohaldatakse täitmisele kuuluvate lepingute suhtes. Liikmesriikidel peaks seega olema lubatud jätta konkreetsete täitemeetmete peatamise mõju alt välja muu hulgas tegevuse lõpetamisel seadusjärgne tasaarvestus, mida tehakse maksejõuetusmenetluse alustamise korral. Konkreetsete täitemeetmete peatamine peaks siiski kehtima tegevuse lõpetamisel toimuva tasaarvestuse tulemusel saadava summa osas.

- (95) Liikmesriikidel, kes on 16. novembril 2001 Kaplinnas vastu võetud liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsiooni osalised, peaks olema võimalik jätkata oma olemasolevate rahvusvaheliste kohustuste täitmist. Käesoleva direktiivi ennetava saneerimise raamistikke käsitlevad sätted kohalduvad eranditega, mis on vajalikud kõnealuste sätete kohaldamise tagamiseks, ilma et see piiraks konventsiooni ja selle protokollide kohaldamist.
- (96) Saneerimiskava vastuvõtmise ja rakendamise tõhusust ei tohiks ohustada äriühinguõigus. Seetõttu peaksid liikmesriigid saama kalduda kõrvale nõuetest, mis on üldkoosoleku kokkukutsumise ja olemasolevatele aktsionäridele või osanikele eesõiguse alusel aktsiate pakkumise kohustuste kohta sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/1132, ⁽²¹⁾ sellisel määral ja ajavahemikul, mis on vajalik tagamaks, et aktsionärid või osanikud ei nurja neile nimetatud direktiivist tulenevaid õigusi kuritarvitades saneerimise püüdlusi. Näiteks võib liikmesriikidel vaja olla teha erandeid aktsionäride üldkoosoleku või osanike koosoleku kokkukutsumise kohustusest või tavapäraest tähtaegadest, kui juhatus peab võtma kiireloomulisi meetmeid äriühingu varade kaitsmiseks, näiteks taotlema konkreetsete täitemeetmete peatamist, või kui märgitud kapital on oluliselt ja järsult vähenenud ning maksejõuetus on tõenäoline. Erandite tegemist äriühinguõigusest võib taotleda ka siis, kui saneerimiskava näeb ette uute aktsiate emiteerimise, mida võib pakkuda eelisjärjekorras võlausaldajatele, et vahetada võlga omakapitali vastu, või märgitud kapitali summa vähendamise ettevõtte osade ülemineku korral. Sellised erandid peaksid olema ajaliselt piiratud niivõrd, kui liikmesriigid peavad neid erandeid vajalikuks ennetava saneerimise raamistiku kehtestamiseks. Liikmesriike ei tohiks kohustada kalduma äriühinguõigusest täielikult või osaliselt kõrvale piiramatuks või piiratud ajaks, kui nad tagavad, et nende äriühinguõiguse nõuetega ei ole võimalik ohtu seada saneerimisprotsessi mõjusust, või on liikmesriikidel muud sama mõjusad vahendid, millega tagada, et aktsionärid või osanikud ei saa põhjendamatult takistada äriühingu elujõulisuse taastamiseni viiva saneerimiskava vastuvõtmist ega rakendamist. Selles kontekstis peaksid liikmesriigid seadma eriti olulisele kohale konkreetsete täitemeetmete peatamise ja saneerimiskava kinnitamisega seotud sätete mõjususe, mida aktsionäride üldkoosoleku või osanike koosoleku taotlemine ega selle tulemused ei tohiks põhjendamatult piirata. Seetõttu tuleks direktiivi (EL) 2017/1132 vastavalt muuta. Liikmesriikidel peaks olema kaalutusõigus selle hindamisel, millised erandid on seoses riikliku äriühinguõigusega vajalikud käesoleva direktiivi tõhusaks rakendamiseks, ning neil peaks olema võimalik näha sarnased erandid ette ka direktiivist (EL) 2017/1132 nende käesoleva direktiiviga hõlmamata maksejõuetusmenetluste puhul, mis võimaldavad saneerimismeetmete võtmist.
- (97) Komisjonile tuleks anda rakendamisvolitused andmete edastamise vormi koostamiseks ja hiljem selle muutmiseks. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011.
- (98) Komisjon peaks tegema uuringu hindamaks vajadust esitada seadusandlikke ettepanekuid, et käsitleda nende isikute maksejõuetust, kes ei tegele kaubandus-, majandus-, ameti või kutsetegevusega ning kes tarbijatena ei ole heauskselt kas ajutiselt või alaliselt võimelised oma võlgu tähtjaks tasuma. Sellises uuringus tuleks käsitleda küsimust, kas neile isikutele peaks olema tagatud juurdepääs põhilistele kaupadele ja teenustele, et tagada neile inimväärsed elutingimused.
- (99) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta ⁽²²⁾ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate riigisiseste õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et nimetatud dokumentide esitamine on põhjendatud.

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).

⁽²²⁾ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

(100) Kuna riigisest saneerimis- ja maksejõuetusraamistike erinevus takistaks ka edaspidi kapitali vaba liikumist ja asutamisevabaduse kasutamist, ei suuda liikmesriigid käesoleva direktiivi eesmärke piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(101) Euroopa Keskpang esitas arvamuse 7. juunil 2017, ⁽²³⁾

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I JAOTIS

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse sätted järgmise kohta:

- a) ennetava saneerimise raamistikud, mida saavad kasutada rahalistes raskustes olevad võlgnikud maksejõuetuse tõenäolisuse korral, et vältida võlgniku maksejõuetust ja tagada tema elujõulisus;
- b) maksejõuetute füüsilisest isikust ettevõtjate võlgadest vabastamisega lõppevad menetlused ning
- c) saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste tõhususe suurendamise meetmed.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata käesoleva artikli lõikes 1 osutatud menetlustes, kui võlgnikuks on

- a) direktiivi 2009/138/EÜ artikli 13 punktides 1 ja 4 määratletud kindlustusandjad või edasikindlustusandjad;
- b) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud krediidasutused;
- c) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktides 2 ja 7 määratletud investeerimisühingud ja ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjad;
- d) määruse (EL) nr 648/2012 artikli 2 punktis 1 määratletud kesksed vastaspooleid;
- e) määruse (EL) nr 909/2014 artikli 2 lõike 1 punktis 1 määratletud väärtpaberite keskedepositooriumid;
- f) direktiivi 2014/59/EL artikli 1 lõike 1 esimeses lõigus loetletud muud finantseerimisasutused ja ettevõtjad;
- g) liikmesriigi õiguse kohased avalik-õiguslikud asutused ning
- h) füüsilised isikud, kes ei ole füüsilisest isikust ettevõtjad.

3. Liikmesriigid võivad jätta käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja lõikes 1 osutatud menetlused, mis puudutavad võlgnikke, kes on muud kui lõikes 2 osutatud finantsettevõtjad, kes pakuvad finantsteenuseid, mille suhtes kohaldatakse erikorda, mille alusel liikmesriikide järelevalve- või kriisilahendusametitel on ulatuslikud sekkumisõigused, mis on võrreldavad nendega, mis on sätestatud liidu ja liikmesriigi õiguses lõikes 2 osutatud finantsettevõtjate puhul. Liikmesriigid edastavad erikorra komisjonile.

4. Liikmesriigid võivad lõike 1 punktis b osutatud menetluste kohaldamisala laiendada maksejõuetutele füüsilistele isikutele, kes ei ole füüsilisest isikust ettevõtjad.

Liikmesriigid võivad ette näha, et lõike 1 punkti a kohaldatakse vaid juriidiliste isikute suhtes.

⁽²³⁾ ELT C 236, 21.7.2017, lk 2.

5. Liikmesriigid võivad näha ette, et lõike 1 punktis a osutatud ennetava saneerimise raamistikest jäetakse välja või need ei mõjuta järgmisi nõudeid:
- a) praeguste või endiste töötajate olemasolevad ja tulevased nõuded;
  - b) pere-, sugulus-, abielu- või hõimlussuhetest tulenevad ülalpidamismõuded;
  - c) võlgniku deliktiõiguslikust vastutusest tulenevad nõuded.
6. Liikmesriigid tagavad, et ennetava saneerimise raamistikud ei mõjuta kogutud töandjapensionioigusi.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:
  - 1) „saneerimine“ – meetmed, mille eesmärk on võlgniku ettevõtte saneerimine ja mis hõlmavad võlgniku varade ja kohustuste või kapitalistruktuuri muu osa koosseisu, tingimuste või struktuuri muutmist, näiteks ettevõtte varade või osade müüki, ja kui see on liikmesriigi õiguses ette nähtud, tegutseva ettevõtte müüki, samuti vajalikke operatiivseid muudatusi või nende elementide kombinatsiooni;
  - 2) „puudutatud isikud“ – võlausaldajad, sealhulgas, kui see on liikmesriigi õiguses kohaldatav, töötajad, või võlausaldajate rühmad, ja kui see on liikmesriigi õiguses kohaldatav, omakapitali omanikud, kelle nõudeid või huviseid saneerimiskavaga vastavalt otseselt puudutatakse;
  - 3) „omakapitali omanik“ – isik, kellel on omandiõigusest tulenev huvi võlgnikus või võlgniku ettevõttes, sealhulgas aktsionärid või osanikud, kui isik ei ole võlausaldaja;
  - 4) „konkreetsete täitemeetmete peatamine“ – võlausaldaja sissenõudeõiguse ajutine peatamine, mis määratakse kohtu või haldusasutuse poolt või mida kohaldatakse õigusaktidest tulenevalt võlgniku suhtes või kui see on liikmesriigi õiguses ette nähtud kolmandast isikust tagatise andja suhtes kohtu-, haldus- või muu menetluse raames, või kohtuvälise võlgniku varade või ettevõtte arestimise või võlgade katteks müümise raames;
  - 5) „täitmisele kuuluv leping“ – võlgniku ja ühe või mitme võlausaldaja vahel sõlmitud leping, mille alusel on pooltel konkreetsete täitemeetmete peatamise otsuse tegemise või peatumise kohaldumise ajal veel täitmata kohustusi;
  - 6) „võlausaldajate parimate huvide test“ – test, mis loetakse sooritatuks, kui ükski eriarvamusel olev võlausaldaja ei oleks saneerimiskava kohaselt halvemas seisus kui ta oleks seda liikmesriigi õiguse kohase tavapärase likvideerimise rahuldamisjärkude kohaldamise korral sõltumata sellest, kas likvideerimise puhul toimub osade kaupa või tegutseva ettevõtte müük või järgmise parima alternatiivse stsenaariumi korral, kui saneerimiskava ei kinnitata;
  - 7) „uus rahastamine“ – olemasolevalt või uuel võlausaldajalt saadud uus rahaline abi, mis on mõeldud saneerimiskava rakendamiseks ja mis on sellesse saneerimiskavasse lisatud;
  - 8) „vaherahastamine“ – olemasolevalt või uuel võlausaldajalt saadud uus rahaline abi, mis sisaldab vähemalt konkreetsete täitemeetmete peatamise ajal antavat rahalist abi, ning mis on mõistlik ja viivitamatult vajalik, et võlgniku ettevõtte saaks edasi tegutseda, või vajalik selle ettevõtte väärtuse säilitamiseks või suurendamiseks;
  - 9) „füüsilisest isikust ettevõtja“ – füüsiline isik, kes tegeleb kaubandus-, majandus-, ameti- või kutsetegevusega;
  - 10) „täielik võlgadest vabastamine“ – füüsilisest isikust ettevõtja tähtjaks tasumata jäänud võlgade sissenõudeõigus on välistatud või tähtjaks tasumata jäänud võlad kui sellised kustutatakse osana menetlusest, mis võib hõlmata varade müüki või tagasimaksete kava või mõlemat;
  - 11) „tagasimaksete kava“ – maksekava, mille alusel tasub maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja võlausaldajatele kindlaksmääratud kuupäevadel kindlaksmääratud summad või maksab perioodiliselt võlausaldajatele teatava osa oma sissetulekust võlgadest vabastamise perioodil;

- 12) „saneerimisnõustaja“ – isik või organ, kelle kohus või haldusasutus määrab täitma eeskätt üht või mitut järgmistest ülesannetest:
- a) võlgniku või võlausaldajate toetamine saneerimiskava koostamisel või selle üle läbirääkimiste pidamisel;
  - b) saneerimiskava üle peetavate läbirääkimiste ajal võlgniku tegevuse järelevalve ning selle kohta kohtule või haldusasutusele aruandmine;
  - c) läbirääkimiste ajal võlgniku varade ja äriasjade üle osalise kontrolli võtmine.
2. Käesoleva direktiivi kohaldamisel käsitatakse järgmiseid mõisteid nii, nagu need on määratletud liikmesriigi õiguses:
- a) maksejõuetus;
  - b) maksejõuetuse tõenäolisus;
  - c) mikro- ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd).

Artikkel 3

Varajane hoiatamine ja juurdepääs teabele

1. Liikmesriigid tagavad, et võlgnikel on juurdepääs ühele või mitmele selgele ja läbipaistvale varajase hoiatamise vahendile, mis aitavad tuvastada asjaolusid, mis võivad põhjustada maksejõuetuse tõenäolisust, ja anda võlgnikule märku vajadusest viivitamatult tegutseda.

Esimese lõigu kohaldamiseks võivad liikmesriigid kasutada teavitamiseks ja teabevahetuseks ajakohastatud infotehnoloogiat.

2. Varajase hoiatamise vahendid võivad olla järgmised:

- a) hoiatusmehhanismid, kui võlgnik on jätnud tegemata teatavat liiki maksed;
- b) avalik-õiguslike või eraõiguslike organisatsioonide nõuandeteenused;
- c) riigisisese õiguse kohased stiimulid võlgniku kohta asjakohast teavet valdavatele kolmandatele isikutele, nagu raamatupidajad, maksu- ja sotsiaalkindlustusametid, et anda võlgnikule märku olukorra halvenemisest.

3. Liikmesriigid tagavad, et võlgnikel ja töötajate esindajatel on juurdepääs asjakohasele ja ajakohastatud teabele varajase hoiatamise vahendite kättesaadavuse ning saneerimis- ja võlgadest vabastamise menetluste ja meetmete kohta.

4. Liikmesriigid tagavad, et teave varajase hoiatamise vahendite kättesaadavuse kohta on üldsusele veebis kättesaadav ning et see teave on hõlpsalt leitav ja esitatud kasutajasõbralikul viisil, eeskätt VKEde jaoks.

5. Liikmesriigid võivad pakkuda toetust töötajate esindajatele võlgniku majandusliku olukorra hindamiseks.

II JAOTIS

ENNETAVA SANEERIMISE RAAMISTIKUD

1. PEATÜKK

Võimalus kasutada ennetava saneerimise raamistikke

Artikkel 4

Võimalus kasutada ennetava saneerimise raamistikke

1. Liikmesriigid tagavad, et maksejõuetuse tõenäolisuse korral on võlgnikel võimalik kasutada ennetava saneerimise raamistikku, mille abil nad saavad end saneerida, et vältida maksejõuetust ja tagada oma elujõulisus, ilma et see piiraks muid lahendusi maksejõuetuse ärahoidmiseks, kaitses seeläbi töökohti ja säilitades majandustegevuse.

2. Liikmesriigid võivad näha ette, et võlgnikel, kes on liikmesriigi õiguse alusel süüdi mõistetud arvepidamis- või raamatupidamiskohustuse raske rikkumise eest, on võimalik ennetava saneerimise raamistikku kasutada ainult pärast seda, kui nad on võtnud asjakohased meetmed süüdimõistva otsuse aluseks olnud rikkumiste heastamiseks, eesmärgiga anda võlausaldajatele vajalikku teavet, mis võimaldab neil otsuse tegemist saneerimise üle läbirääkimiste pidamise ajal.

3. Liikmesriigid võivad jätta kehtima liikmesriigi õiguses sätestatud elujõulisustesti või selle kehtestada, tingimusel et testi eesmärk on välistada võlgnikud, kellel ei ole elujõulisuse väljavaadet ning et seda saab läbi viia võlgniku vara kahjustamata.

4. Liikmesriigid võivad piirata kordade arvu teatava perioodi jooksul, millal võlgnik saab kasutada käesolevas direktiivis sätestatud ennetava saneerimise raamistikku.

5. Käesolevas direktiivis sätestatud ennetava saneerimise raamistik võib koosneda ühest või mitmest menetlusest, meetmest või sättest, millest mõned võivad olla kohtuvälised, ilma et see mõjutaks teisi liikmesriigi õiguse kohaseid saneerimisraamistikke.

Liikmesriigid tagavad, et saneerimise raamistik annab võlgnikele ja puudutatud isikutele käesolevas jaotises sätestatud õigused ja tagatised sidusal viisil.

6. Liikmesriigid võivad kehtestada õigusnormid, millega piiratakse kohtu või haldusametuse sekkumist ennetava saneerimise raamistikus üksnes juhtudega, kus see on vajalik ja proportsionaalne, tagades samal ajal puudutatud isikute ja asjaomaste sidusrühmade õiguste kaitset.

7. Käesolevas direktiivis sätestatud ennetava saneerimise raamistikke saab kasutada võlgnike avalduse alusel.

8. Liikmesriigid võivad ühtlasi näha ette, et käesolevas direktiivis sätestatud ennetava saneerimise raamistikke saab kasutada võlausaldajate ja töötajate esindajate avalduse alusel võlgniku nõusolekul. Liikmesriigid võivad sätestada, et võlgniku nõusolekut nõutakse vaid juhtudel, kui võlgnikul on VKEd.

2. PEATÜKK

Ennetava saneerimise kavade üle peetavatele läbirääkimistele kaasa aitamine

Artikkel 5

Varade käsutusõiguse säilitanud võlgnik

1. Liikmesriigid tagavad, et ennetava saneerimise menetlusi kasutavad võlgnikud säilitavad täielikult või vähemalt osaliselt kontrolli oma varade ja igapäevase majandustegevuse üle.

2. Vajaduse korral otsustab kohus või haldusametuse saneerimisnõustaja määramise üle iga juhtumi puhul eraldi, välja arvatud teatavatel juhtudel, kui liikmesriigid võivad ette näha, et saneerimisnõustaja tuleb igal juhul määrata.

3. Liikmesriigid näevad ette saneerimisnõustaja määramise, et aidata võlgnikku ja võlausaldajaid läbirääkimistel ja kava koostamisel vähemalt järgmistel juhtudel:

- a) kui kohus või haldusametuse kinnitab kooskõlas artikli 6 lõikega 3 konkreetsete täitemeetmete üldise peatamise ning kohus või haldusametuse otsustab, et saneerimisnõustaja on poolte huvide kaitsmiseks vajalik;
- b) kui saneerimiskava peab kinnitama kohus või haldusametuse rühmadeülese kohustamise kaudu kooskõlas artikliga 11 või
- c) kui seda nõuab võlgnik või võlausaldajate enamus, tingimisel et viimasel juhul kannavad saneerimisnõustaja kulud võlausaldajad.

Artikkel 6

Konkreetsete täitemeetmete peatamine

1. Liikmesriigid tagavad, et võlgnikud võivad saada kasu konkreetsete täitemeetmete peatamisest, et toetada ennetava saneerimise raamistikus saneerimiskava üle peetavaid läbirääkimisi.

Liikmesriigid võivad sätestada, et kohtul või haldusasutusel on õigus konkreetsete täitemeetmete peatamisest keelduda, kui selline peatamine ei ole vajalik või kui see ei täida esimeses lõigus seatud eesmärki.

2. Ilma et see piiraks lõigete 4 ja 5 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et konkreetsete täitemeetmete peatamine võib hõlmata igat liiki nõudeid, sealhulgas tagatud nõudeid ja eelisinõudeid.

3. Liikmesriigid võivad sätestada, et konkreetsete täitemeetmete peatamine võib olla üldine, hõlmates kõiki võlausaldajaid, või piiratud, hõlmates üht või mitut konkreetset võlausaldajat või võlausaldajate kategooriat.

Piiratud peatamise korral kohaldub peatamine ainult nende võlausaldajate suhtes, keda on kooskõlas liikmesriigi õigusega teavitatud lõikes 1 osutatud saneerimiskava läbirääkimistest või peatamisest.

4. Liikmesriigid võivad selgelt määratud juhtudel jätta teatavate nõuete või nõuete kategooriate suhtes konkreetsete täitemeetmete peatamise kohaldamata, kui selline väljajätmine on nõuetekohaselt põhjendatud, ning kui

- a) täitemeede ei ohusta tõenäoliselt ettevõtte saneerimist või
- b) peatamine võib kahjustada ebaõiglaselt asjaomaste nõuete võlausaldajaid.

5. Lõiget 2 ei kohaldata töötajate nõuete suhtes.

Erandina esimesest lõigust võivad liikmesriigid kohaldada lõiget 2 töötajate nõuete suhtes üksnes niivõrd, kui liikmesriigid suudavad tagada, et selliste nõuete tasumine on ennetava saneerimise raamistikus tagatud sarnasel kaitsetasemel.

6. Konkreetsete täitemeetmed peatatakse esialgu kuni neljaks kuuks.

7. Olenemata lõikest 6 võivad liikmesriigid anda kohtutele ja haldusasutustele õiguse võlgniku, võlausaldaja või asjakohasel juhul saneerimisnõustaja taotlusel konkreetsete täitemeetmete peatamise kestust pikendada või konkreetsete täitemeetmed uuesti peatada. Konkreetsete täitemeetmete peatamist pikendatakse või need peatatakse uuesti üksnes siis, kui asjaoludest nähtub selgelt, et peatamise pikendamine või uuesti peatamine on nõuetekohaselt põhjendatud, näiteks kui

- a) saneerimiskava üle läbirääkimiste pidamisel on tehtud arvestatavaid edusamme;
- b) konkreetsete täitemeetmete peatamise jätkamine ei kahjusta ebaõiglaselt ühegi huvitatud isiku õigusi ega huvisid või
- c) võlgniku suhtes ei ole veel liikmesriigi õiguse kohaselt algatatud maksejõuetusmenetlust, mis võib lõppeda võlgniku likvideerimisega.

8. Konkreetsete täitemeetmete peatamise kogukestus pikendamistega ja uuendamistega ei tohi ületada 12 kuud.

Kui liikmesriigid otsustavad rakendada käesolevat direktiivi ühe või mitme menetluse või meetmega, mis et täida määruse (EL) 2015/848 A lisa kohaseid teavitamistingimusi, on selliste menetluste raames peatamise kogupikkus kõige rohkem neli kuud, kui võlgniku põhihuvide kese on üle viidud teise liikmesriiki ennetava saneerimise menetluse algatamise taotlusele eelnenud kolme kuu jooksul.

9. Liikmesriigid tagavad, et kohtud või haldusasutused võivad konkreetsete täitemeetmete peatamise lõpetada järgmistel juhtudel:

- a) peatamine ei täida enam saneerimiskava läbirääkimiste toetamise eesmärki, näiteks juhul, kui ilmneb, et läbirääkimiste jätkamist ei toeta võlausaldajate hulk, kes saaksid liikmesriigi õiguse kohaselt takistada saneerimiskava vastuvõtmist;
- b) võlgniku või saneerimisnõustaja taotlusel;

- c) konkreetsete täitemeetmete peatamine kahjustab või võib ebaõiglaselt kahjustada üht või mitut võlausaldajat või ühte või mitut võlausaldajate rühma, kui liikmesriigi õiguses on nii sätestatud, või
- d) peatamine toob kaasa võlausaldaja maksejõuetuse, kui liikmesriigi õiguses on nii sätestatud.

Liikmesriigid võivad esimeses lõigus sätestatud konkreetsete täitemeetmete peatamise lõpetamise õiguse sätestada üksnes olukordades, kus võlausaldajatel ei ole olnud võimalust esitada oma seisukoht enne peatamise jõustumist või enne kohtu või haldusasutuse poolt peatamise pikendamist.

Liikmesriigid võivad näha ette miinimumperioodi, mis ei ületa lõikes 6 osutatud tähtaega, mille jooksul ei tohi konkreetsete täitemeetmete peatamist lõpetada.

Artikkel 7

Konkreetsete täitemeetmete peatamise tagajärjed

1. Kui võlgnikul tekib konkreetsete täitemeetmete peatamise ajal liikmesriigi õiguse alusel kohustus algatada maksejõuetusmenetlus, mis võib lõppeda võlgniku likvideerimisega, siis see kohustus peatub konkreetsete täitemeetmete peatamise ajaks.
2. Konkreetsete täitemeetmete peatamine kooskõlas artikliga 6 peatab täitemeetmete peatamise ajaks ühe või mitme võlausaldaja taotluse alusel algatava ja võlgniku likvideerimisega lõppeda võiva maksujõuetusmenetluse.
3. Liikmesriigid võivad lõigetest 1 ja 2 kõrvale kalduda olukorras, kus võlgnik ei ole suuteline võlgasid nende sissenõutavaks muutumisel tasuma. Sellisel juhul tagavad liikmesriigid, et kohus või haldusasutus võib otsustada jätta konkreetsete täitemeetmete peatamise kehtima, kui juhtumi asjaolusid arvestades ei oleks võlgniku likvideerimisega lõppeda võiva maksejõuetusmenetluse algatamine võlausaldajate üldistes huvides.
4. Liikmesriigid kehtestavad õigusnormid, millega tagatakse, et võlausaldajad, kelle suhtes peatamist kohaldatakse, ei või enne peatamist tekkinud võlgade tõttu ja ainult seepärast, et võlgnik ei ole neid tasunud, keelduda esmavajalike täitmisele kuuluvate lepingute täitmisest või lõpetamisest, täitmise kiirendamisest või neid lepinguid muul viisil võlgnikku kahjustavalt muuta. Esmavajalike täitmisele kuuluvate lepingute all tuleb mõista täitmisele kuuluvaid lepinguid, mis on vajalikud igapäevaseks majandustegevuseks, sealhulgas tarneteks, mille peatamise korral võlgniku majandustegevus seiskuks.

Esimene lõik ei takista liikmesriikidel pakkuda sellistele võlausaldajatele asjakohaseid kaitsemeetmeid, hoidmaks ära, et nimetatud lõigu tulemusel neid võlausaldajaid ebaõiglaselt kahjustataks.

Liikmesriigid võivad ette näha, et käesolevat lõiget kohaldatakse ka täitmisele kuuluvate lepingute suhtes, mis ei ole esmavajalikud.

5. Liikmesriigid tagavad, et võlausaldajad ei või keelduda täitmisele kuuluvate lepingute täitmisest või lõpetamisest, täitmise kiirendamisest või neid lepinguid muul viisil võlgnikku kahjustavalt muuta lepinguliste klauslite alusel üksnes seetõttu, et
  - a) taotletakse ennetava saneerimise menetluse algatamist;
  - b) taotletakse konkreetsete täitemeetmete peatamist;
  - c) algatatakse ennetava saneerimise menetlus või
  - d) konkreetsete täitemeetmete peatatakse.
6. Liikmesriigid võivad sätestada, et konkreetsete täitemeetmete peatamist ei kohaldata tasaarvestuse, sealhulgas tegevuse lõpetamisel toimuva tasaarvestuse suhtes finantsturgudel, energiaturgudel ja kaubaturgudel isegi juhtudel, mille puhul ei kohaldata artikli 31 lõiget 1, kui tasaarvestust tehakse riigisisese maksejõuetusõiguse kohaselt. Küll aga kohaldatakse peatamist võlausaldaja poolt võlgniku suhtes esitatud sellise nõude sissenõudmisele, mis on tekkinud tasaarvestuse tegemise tulemusel.

Esimest lõiku ei kohaldata lepingute suhtes, mis käsitlevad võlgniku majandustegevuseks vajalike kaupade, teenuste või energia tarnet, välja arvatud siis, kui sellised lepingud on börsil või muul turul kaubeldava positsiooni kujul, nii et neid saab igal ajal aktuaalse turuväärtuse alusel asendada.

7. Liikmesriigid tagavad, et saneerimiskava vastuvõtmiseta lõpnev konkreetsete täitemeetmete peatamine iseenesest ei ole võlgniku likvideerimisega lõppeda võiva maksejõuetusmenetluse algatamise aluseks, välja arvatud siis, kui muud liikmesriigi õiguses sätestatud tingimused kõnealuse menetluse algatamiseks on täidetud.

3. PEATÜKK

Saneerimiskavad

Artikkel 8

Saneerimiskavade sisu

1. Liikmesriigid nõuavad, et saneerimiskavad, mis võetakse vastu kooskõlas artikliga 9 või esitatakse kohtule või haldusasutusele kinnitamiseks kooskõlas artikliga 10, sisaldaksid vähemalt järgmist teavet:

- a) võlgniku identifitseerimisandmed;
- b) võlgniku varad ja kohustused saneerimiskava esitamise ajal, sealhulgas varade väärtus, võlgniku majandusliku olukorra ja töötajate olukorra kirjeldus ning võlgniku raskuste põhjuste ja ulatuse kirjeldus;
- c) puudutatud isikud, nimetades isikud ühekaupa või kirjeldades neid võlakategooria kaudu kooskõlas liikmesriigi õigusega, samuti nende nõuded või huvid, mis on saneerimiskavaga hõlmatud;
- d) saneerimiskava vastuvõtmiseks puudutatud isikutest moodustatud rühmad ning iga rühma nõuete ja huvide konkreetsed väärtused, kui see on kohaldatav;
- e) kui see on kohaldatav, need isikud, keda saneerimiskava ei mõjuta, nimetades isikud ühekaupa või kirjeldades neid võlakategooria kaudu kooskõlas liikmesriigi õigusega, ning kirjeldus nende põhjuste kohta, miks kava ei peaks neid mõjutama;
- f) saneerimisnõustaja identifitseerimisandmed, kui see on kohaldatav;
- g) saneerimiskava tingimused, sealhulgas eelkõige
  - i) kõik kavandatud saneerimismeetmed, millele on osutatud artikli 2 lõike 1 punktis 1;
  - ii) kui see on kohaldatav, kõikide kavandatud saneerimismeetmete kavandatud kestus;
  - iii) töötajate esindajate teavitamise ja nendega konsulteerimise kord kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega;
  - iv) kui see on kohaldatav, üldised tööhõivega seotud tagajärjed, näiteks vallandamine, osaline tööaeg vms;
  - v) võlgniku hinnangulised rahavood, kui see on liikmesriigi õiguses ette nähtud, ja
  - vi) saneerimiskava raames oodatav igasugune uus rahastamine ja põhjused, miks see uus rahastamine on kava rakendamiseks vajalik;
- h) põhjendused, milles selgitatakse, miks saneerimiskaval on mõistlikud väljavaated vältida võlgniku maksejõuetust ja tagada ettevõtte elujõulisus, sealhulgas kava õnnestumise eeltingimused. Liikmesriigid võivad näha ette, et põhjendused peab koostama või kinnitama kas välisekspert või saneerimisnõustaja, kui viimane on määratud.

2. Liikmesriigid avaldavad saneerimiskavade jaoks veebis põhjaliku, VKEde vajadustele kohandatud kontrollnimekirja. Kontrollnimekirjas esitatakse praktilised suunised saneerimiskava koostamiseks kooskõlas liikmesriigi õigusega.

Kontrollnimekiri avaldatakse liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes. Liikmesriigid kaaluvad kontrollnimekirja avaldamist vähemalt ühes muus keeles, eelkõige rahvusvaheliseks ärisuhtluseks kasutatavas keeles.

*Artikkel 9***Saneerimiskavade vastuvõtmine**

1. Liikmesriigid tagavad, et olenemata sellest, kes taotleb kooskõlas artikliga 4 ennetava saneerimise menetluse läbiviimist, on võlgnikel õigus esitada saneerimiskavad puudutatud isikute poolt vastuvõtmiseks.

Samuti võivad liikmesriigid ette näha, et saneerimiskavasid võivad esitada ka võlausaldajad ja saneerimisnõustajad, ning sätestada, millistel tingimustel nad seda teha võivad.

2. Liikmesriigid tagavad, et puudutatud isikutel on õigus saneerimiskava vastuvõtmise üle hääletada.

Isikutel, keda saneerimiskava ei mõjuta, ei ole hääleõigust kõnealuse kava vastuvõtmisel.

3. Olenemata lõikest 2 võivad liikmesriigid jätta ilma hääleõiguseta järgmised isikud:

- a) omakapitali omanikud;
- b) võlausaldajad, kelle nõuded on likvideerimise tavapärase järjestuse korral tavaliste tagamata nõuetega võlausaldajate nõuetest madalama rahuldamisjärguga, või
- c) võlgniku või tema ettevõttega seotud isikud, kellel on liikmesriigi õiguse kohaselt huvide konflikt.

4. Liikmesriigid tagavad, et puudutatud isikuid koheldakse eraldi rühmadena, mis kooskõlas liikmesriigi õigusega kajastavad kontrollitavatel kriteeriumidel põhinevaid huvisid, mis on piisavalt ühetaolised. Saneerimiskava vastuvõtmise eesmärgil käsitatakse eraldi rühmadena vähemalt tagatud ja tagamata nõuetega võlausaldajaid.

Samuti võivad liikmesriigid sätestada, et töötajate nõudeid käsitatakse eraldi rühma kuuluvana.

Liikmesriigid võivad sätestada, et VKEdest võlgnikud võivad otsustada mitte käsitada puudutatud isikuid eraldi rühmadena.

Liikmesriigid kehtestavad asjakohased meetmed, mis tagavad, et rühmade moodustamisel pööratakse erilist tähelepanu haavatavate võlausaldajate, näiteks väiketarnijate kaitsele.

5. Hääleõigusi ja rühmade moodustamist kontrollib kohus või haldusasutus, kui saneerimiskava esitatakse kinnitamiseks.

Liikmesriigid võivad sätestada, et kohus või haldusasutus kontrollib hääleõigusi ja rühmade moodustamist ja kinnitab need juba varasemas etapis, kui on osutatud esimeses lõigus.

6. Saneerimiskava on puudutatud isikute poolt vastu võetud, kui selleks on olemas iga rühma nõuete või huvide summale vastav enamus. Liikmesriigid võivad lisaks nõuda igas rühmas puudutatud isikute enamust.

Liikmesriigid kehtestavad saneerimiskava vastuvõtmiseks nõutava enamuse. Selline enamus ei tohi olla üle 75 % iga rühma nõuete või huvide summast või asjakohasel juhul iga rühma puudutatud isikute arvust.

7. Olenemata lõigetest 2–6 võivad liikmesriigid sätestada, et saneerimiskava vastuvõtmise üle toimuva formaalse hääletamise võib asendada kokkuleppega, mille puhul on olemas nõutud enamus.

*Artikkel 10***Saneerimiskavade kinnitamine**

1. Liikmesriigid tagavad, et vähemalt järgmised saneerimiskavad on poolte jaoks siduvad üksnes siis, kui need kinnitab kohus või haldusasutus:

- a) saneerimiskavad, mis mõjutavad eriarvamusele jäänud puudutatud isikute nõudeid või huvisid;
- b) saneerimiskavad, mis näevad ette uue rahastamise;
- c) saneerimiskavad, mille kohaselt kaotab töö rohkem kui 25 % töötajatest, kui see on liikmesriigi õiguse kohaselt lubatud.

2. Liikmesriigid tagavad, et tingimused, millele vastavuse korral saab kohus või haldusasutus saneerimiskava kinnitada, on selgelt kindlaks määratud ning hõlmavad vähemalt järgmist:

- a) saneerimiskava on vastu võetud kooskõlas artikliga 9;
- b) piisavalt ühetaoliste huvidega samas rühmas olevaid võlausaldajaid koheldakse võrdselt ja proportsionaalselt nende nõuetega;
- c) saneerimiskavast on teavitatud kõiki puudutatud isikuid kooskõlas liikmesriigi õigusega;
- d) eriarvamusele jäänud võlausaldajate olemasolu korral tehakse saneerimiskava võlausaldajate parimate huvide test;
- e) kui see on kohaldatav, saneerimiskava rakendamiseks vajalik uus rahastamine ning see ei kahjusta ebaõiglaselt võlausaldajate huvisid.

Kohus või haldusasutus kontrollib vastavust esimese lõigu punktiga d üksnes juhul, kui saneerimiskava on sellel alusel vaidlustatud.

3. Liikmesriigid tagavad, et kohtud või haldusasutused saavad saneerimiskava kinnitamisest keelduda, kui kaval ei ole mõistlikku väljavaadet võlgniku maksejõuetust ära hoida või ettevõtte elujõulisust tagada.

4. Liikmesriigid tagavad, et juhul, kui saneerimiskava siduvaks muutumiseks peab selle kinnitama kohus või haldusasutus, tehakse otsus tõhusal viisil, pidades silmas asja kiiret menetlemist.

Artikkel 11

Rühmadeülene kohustamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kohus või haldusasutus võib võlgniku ettepanekul või nõusolekul kinnitada saneerimiskava, mida ei ole kiitnud artikli 9 lõikes 6 sätestatud korras heaks kõik puudutatud isikute hääletavad rühmad, ja see muutub siduvaks eriarvamusel olevatele hääletavatele rühmadele, kui saneerimiskava vastab vähemalt järgmistele tingimustele:

- a) see vastab artikli 10 lõigetele 2 ja 3;
- b) selle on heaks kiitnud
  - i) puudutatud isikute hääletavate rühmade enamus, tingimusel et vähemalt üks kõnealustest rühmadest on tagatud nõuetega võlausaldajate rühm või kõrgema rahuldamisjärguga kui tavaliste tagamata nõuetega võlausaldajate rühm, või kui see nii ei ole,
  - ii) vähemalt üks puudutatud isikute hääletavatest rühmadest või kui nii on sätestatud liikmesriigi õiguses, kahju kannatanud isikute hääletav rühm, välja arvatud omakapitali omanike rühm või muu rühm, kes võlgniku tegevust jätkava ettevõtte väärtuse hindamise tulemusel ei saaks väljamakseid ega säilitada huvisid või kellel ei ole mõistlikku eeldust saada väljamakseid ega säilitada huvisid, kui liikmesriigi õiguse kohaselt kohaldatakse likvideerimise tavapärasest järjekorda;
- c) sellega tagatakse, et eriarvamusele jäänud puudutatud võlausaldajate hääletavaid rühmi koheldakse vähemalt sama soodsalt kui mis tahes sama rahuldamisjärguga rühma ning soodsamalt kui mis tahes madalama rahuldamisjärguga rühma ning
- d) ükski puudutatud isikute rühm ei või saneerimiskavaga saada või endale jätta rohkem kui tema nõuete või huvide täissumma.

Erandina esimesest lõigust on liikmesriikidel õigus otsustada, et võlgniku nõusolek on nõutav ainult juhtudel, kui võlgnikud on VKEd.

Liikmesriigid võivad suurendada puudutatud isikute või kui liikmesriigi õigus seda ette näeb, kahju kannatanud isikute rühmade minimaalset arvu, mis on vajalik saneerimiskava heakskiitmiseks esimese lõigu punkti b alapunkti ii kohaselt.

2. Erandina lõike 1 punktist c võivad liikmesriigid ette näha, et eriarvamusele jäänud puudutatud võlausaldajate hääletava rühma nõuded rahuldatakse täies ulatuses samade või võrdväärsete vahendite abil, kui madalama rahuldamisjärguga rühm saab saneerimiskava raames väljamakseid või säilitab selles oma positsiooni.

Liikmesriigid võivad jätta kehtima või kehtestada erandid esimesest lõigust, kui see on vajalik saneerimiskava eesmärkide saavutamiseks ning kui saneerimiskava ei kahjusta ebaõiglaselt ühegi puudutatud isiku õigusi ega huvisid.

Artikkel 12

Omakapitali omanikud

1. Kui liikmesriigid ei kohalda artikleid 9–11 omakapitali omanike suhtes, tagavad nad teiste vahendite abil, et kõnealustel omakapitali omanikel ei ole lubatud hoida põhjendamatult ära saneerimiskava vastuvõtmine ja kinnitamine ega luua selleks takistusi.
2. Samuti tagavad liikmesriigid, et omakapitali omanikel ei ole lubatud hoida põhjendamatult ära saneerimiskava rakendamine ega luua selleks takistusi.
3. Liikmesriigid võivad kohandada seda, mida tähendab käesoleva artikli mõttes põhjendamatu ärahoidmine ja takistuste loomine, võttes muu hulgas arvesse, kas võlgnik on VKE või suur ettevõtte, kavandatud saneerimismeetmeid, mis puudutavad omakapitali omanike õigusi, omakapitali omaniku liiki, asjaolu, kas võlgnik on juriidiline või füüsiline isik, või kas äriühingu partneritel on piiratud või piiramata vastutus.

Artikkel 13

Töötajad

1. Liikmesriigid tagavad, et ennetava saneerimise raamistik ei mõjuta liidu ja liikmesriikide tööõiguse kohaseid töötajate individuaalseid ja kollektiivseid õigusi, näiteks:
  - a) kollektiivlääbirääkimiste ja kollektiivsete aktsioonide õigust ja
  - b) õigust teavitamisele ja konsulteerimisele kooskõlas direktiividega 2002/14/EÜ ja 2009/38/EÜ, eeskätt:
    - i) töötajate esindajate teavitamine ettevõtte või üksuse tegevuse ja majandusliku olukorra hiljutisest ja tõenäolisest arengust, mis võimaldab neil teavitada võlgnikku murest ettevõtte olukorra pärast ja vajadusest kaaluda saneerimismehhanismide kasutamist;
    - ii) töötajate esindajate teavitamine igast ennetava saneerimise menetlusest, mis võib mõjutada tööhõivet, näiteks töötajate võimet saada kätte oma töötasu ja muud tulevased maksed, sealhulgas tööandjapension;
    - iii) töötajate esindajate teavitamine ja nendega konsulteerimine saneerimiskavade osas, enne kui need kavavad esitatakse kohtule või haldusasutusele kooskõlas artikliga 9 vastuvõtmiseks või kooskõlas artikliga 10 kinnitamiseks;
  - c) direktiividega 98/59/EÜ, 2001/23/EÜ ja 2008/94/EÜ tagatud õigusi.
2. Kui saneerimiskava sisaldab meetmeid, mis toovad kaasa muutusi töökorralduses või lepingulistest suhetest töötajatega, peavad töötajad need meetmed heaks kiitma, kui heakskiitmine on neil juhtudel liikmesriigi õiguses või kollektiivlepingutes ette nähtud.

Artikkel 14

Kohtu või haldusasutuse poolne hindamine

1. Kohus või haldusasutus teeb otsuse võlgniku ettevõtte väärtuse hindamise kohta ainult siis, kui saneerimiskava vaidlustab eriarvamusele jäänud puudutatud isik alusel, et väidetavalt
  - a) ei loeta sooritatuks artikli 2 lõike 1 punkti 6 kohast võlausaldajate parimate huvide testi või
  - b) on rikutud artikli 11 lõike 1 punkti b alapunktis ii sätestatud rühmadeülese kohustamise tingimusi.

2. Liikmesriigid tagavad, et kohus või haldusasutus võib lõike 1 kohase väärtuse hindamise otsuse tegemiseks määrata või ära kuulata nõuetekohase kvalifikatsiooniga eksperdid.
3. Lõike 1 kohaldamisel tagavad liikmesriigid, et eriarvamusele jäänud puudutatud isikul on õigus esitada vaidlustus sellele kohtule või haldusasutusele, kelle poole pöördui saneerimiskava kinnitamiseks.

Liikmesriigid võivad sätestada, et kõnealuse vaidlustuse võib esitada saneerimiskava kinnitamise otsuse edasikaebuse raames.

Artikkel 15

Saneerimiskavade tagajärjed

1. Liikmesriigid tagavad, et kohtu või haldusasutuse kinnitatud saneerimiskavad on kõikide artikli 8 lõike 1 punkti c kohaselt nimetatud või kirjeldatud puudutatud isikute suhtes siduvad.
2. Liikmesriigid tagavad, et neid võlausaldajaid, kes liikmesriigi õiguse kohaselt ei osale saneerimiskava vastuvõtmises, saneerimiskava ei mõjuta.

Artikkel 16

Edasikaebused

1. Liikmesriigid tagavad, et iga liikmesriigi õigusega tagatud edasikaebust otsuse suhtes, millega kohus kinnitab või lükkab tagasi saneerimiskava, on võimalik esitada kõrgema astme kohtule.

Liikmesriigid tagavad, et otsuse peale, millega haldusotsus kinnitab või lükkab tagasi saneerimiskava, on võimalik esitada edasikaebus kohtule.

2. Kaebused vaadatakse läbi tõhusal viisil, eesmärgiga neid kiiresti menetleda.
3. Saneerimiskava kinnitamise otsuse peale esitatud edasikaebusel ei ole selle kava elluviimist peatavat toimet.

Erandina esimesest lõigust võivad liikmesriigid sätestada, et kohtud võivad peatada saneerimiskava või selle osade elluviimise, kui see on vajalik ja asjakohane isiku huvide kaitsmise eesmärgil.

4. Liikmesriigid tagavad, et juhul, kui lõike 3 kohane kaebus rahuldatakse, võib kohus kas

- a) saneerimiskava tühistada või
- b) saneerimiskava kinnitada koos muudatustega, kui see on liikmesriigi õiguses nii sätestatud, või ilma muudatusteta.

Liikmesriigid võivad sätestada, et kui kava kinnitatakse esimese lõigu punkti b kohaselt, makstakse hüvitist rahalist kahju kandnud isikule, kelle edasikaebus rahuldati.

4. PEATÜKK

Uue rahastamise, vaherahastamise ja muude saneerimisega seotud tehingute kaitsmine

Artikkel 17

Uue rahastamise ja vaherahastamise kaitsmine

1. Liikmesriigid tagavad, et uut rahastamist ja vaherahastamist kaitstakse piisavalt. Võlgniku järgneva maksejõuetuse korral tuleb vähemalt tagada vähemalt, et
- a) uut rahastamist ja vaherahastamist ei tunnistata tühiseks, kehtetuks või mittetäidetavaks ning

- b) sellise rahastamise andjatele ei teki tsiviil-, haldus- või kriminaalvastutust tulenevalt sellest, et selline rahastamine kahjustab kõikide võlausaldajate huvisid, välja arvatud juhul, kui on olemas muud täiendavad alused, mis on sätestatud liikmesriigi õiguses.
2. Liikmesriigid võivad ette näha, et lõiget 1 kohaldatakse uue rahastamise suhtes ainult siis, kui kohus või haldusasutus on saneerimiskava kinnitanud, ja vaherahastamise suhtes ainult siis, kui on tehtud *ex ante* kontroll.
3. Liikmesriigid võivad jätta lõike 1 kohaldamisalast välja vaherahastamise, mis on antud pärast seda, kui võlgnik ei suuda enam oma sissenõutavaid võlgu tasuda.
4. Liikmesriigid võivad ette näha, et uue rahastamise või vaherahastamise andjatel on õigus saada järgnevas maksejõuetusmenetluses väljamakseid eelisjärjekorras enne võlausaldajaid, kellel oleks muidu prioriteetsed või samas järgus olevad nõuded.

Artikkel 18

Muude saneerimisega seotud tehingute kaitsmine

1. Ilma et see piiraks artikli 17 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et võlgniku järgneva maksejõuetuse korral ei tunnistata saneerimiskava üle läbirääkimiste edendamiseks tehtud mõistlikke ja viivitamatult vajalikke tehinguid tühiseks, kehtetuks või mittetäidetavaks üksnes seetõttu, et sellised tehingud kahjustavad kõikide võlausaldajate huvisid, välja arvatud juhul, kui on olemas muud täiendavad alused, mis on sätestatud liikmesriigi õiguses.
2. Liikmesriigid võivad ette näha, et lõiget 1 kohaldatakse ainult siis, kui kohus või haldusasutus on kava kinnitanud või kui selliste tehingute suhtes on tehtud *ex ante* kontroll.
3. Liikmesriigid võivad jätta lõike 1 kohaldamisalast välja tehingud, mis on tehtud pärast seda, kui võlgnik ei suuda enam oma sissenõutavaid võlgu tasuda.
4. Lõikes 1 osutatud tehingute hulka kuuluvad vähemalt järgmised tehingud:
- a) saneerimiskava läbirääkimiste, vastuvõtmise või kinnitamise eest tasude ja kulude maksmine;
  - b) saneerimisega tihedalt seotud küsimustes erialase nõu küsimise eest tasude ja kulude maksmine;
  - c) töötajate töötasu maksmine juba tehtud töö eest, ilma et see piiraks muid liidu või liikmesriigi õiguses ette nähtud kaitsemeetmeid;
  - d) tavapärase majandustegevuse osana tehtud muud maksed ning väljamaksed, millele ei ole osutatud punktides a–c.
5. Ilma et see piiraks artikli 17 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et võlgniku järgneva maksejõuetuse korral kohtu või haldusasutuse kinnitatud saneerimiskava rakendamise edendamiseks tehtud mõistlikku ja viivitamatult vajalikku tehingut, mis on tehtud saneerimiskavaga kooskõlas, ei tunnistata tühiseks, kehtetuks või mittetäidetavaks üksnes seetõttu, et sellised tehingud kahjustavad kõikide võlausaldajate huvisid, välja arvatud juhul, kui on olemas muud täiendavad alused, mis on sätestatud liikmesriigi õiguses.

5. PEATÜKK

Juriidilise isiku juhtide kohustused

Artikkel 19

Juriidilise isiku juhtide kohustused, kui maksejõuetus on tõenäoline

Liikmesriigid tagavad, et kui maksejõuetus on tõenäoline, peavad juriidilise isiku juhid silmas vähemalt järgmist:

- a) võlausaldajate, omakapitali omanike ja muude sidusrühmade huvid;
- b) vajadus astuda samme maksejõuetuse ärahoidmiseks ja
- c) vajadus vältida tahtlikku või raskest hooletusest tingitud käitumist, mis võib ohustada ettevõtte elujõulisust.

III JAOTIS

VÕLGADEST VABASTAMINE JA ÄRITEGEVUSE KEELD*Artikkel 20***Õigus kasutada võlgadest vabastamise menetlust**

1. Liikmesriigid tagavad, et maksejõuetud füüsilisest isikust ettevõtjad saavad kasutada vähemalt ühte menetlust, mille tulemusel on võimalik võlgadest käesoleva direktiiviga kooskõlas täielikult vabastada.

Liikmesriigid võivad ette näha, et maksejõuetule füüsilisest isikust ettevõtja võlga seonduv kaubandus-, majandus-, ameti või kutsetegevus peab olema lõppenud.

2. Liikmesriigid, kus täieliku võlgadest vabastamise tingimus on füüsilisest isikust ettevõtja poolt võla osaline tasumine, tagavad, et seonduv tagasimakse kohustus põhineb füüsilisest isikust ettevõtja konkreetsel olukorral ning on eelkõige proportsionaalne füüsilisest isikust ettevõtja arestitava tulu või netotulu ja varadega võlgadest vabastamise perioodil ning et võlausaldajate huvisid võetakse õiglaselt arvesse.

3. Liikmesriigid tagavad, et füüsilisest isikust ettevõtjad, kes on võlgadest vabastatud, võivad kasutada olemasolevaid riiklikke raamistikke, millega antakse füüsilisest isikust ettevõtjatele ettevõtlustoetust, sealhulgas saavad juurdepääsu asjakohasele ja ajakohastatud teabele selliste raamistike kohta.

*Artikkel 21***Võlgadest vabastamise periood**

1. Liikmesriigid tagavad, et periood, mille möödudes on võimalik maksejõuetud füüsilisest isikust ettevõtjad võlgadest täielikult vabastada, ei ole pikem kui kolm aastat alates hiljemalt ühest järgmisest kuupäevast:

- a) tagasimaksete kava hõlmava menetluse puhul kohtu või haldusasutuse otsuse kuupäev kava kinnitamise kohta või kava rakendamise alguse kuupäev või
- b) muu menetluse puhul kuupäev, mil kohus või haldusasutus teeb otsuse menetluse algatamise kohta, või füüsilisest isikust ettevõtja pankrotivara moodustumise kuupäev.

2. Liikmesriigid tagavad, et maksejõuetud füüsilisest isikust ettevõtjad, kes on täitnud oma kohustused, kui sellised kohustused on kehtestatud liikmesriigi õigusega, vabastatakse võlgadest vabastamise perioodi lõppemisel, ilma et nad peaksid taotlema kohtult või haldusasutuselt täiendava menetluse algatamist lisaks lõikes 1 osutatud menetlustele.

Ilma et see piiraks esimese lõigu kohaldamist, võivad liikmesriigid jätta kehtima või kehtestada sätted, millega kohtul või haldusasutusel lubatakse kontrollida, kas füüsilisest isikust ettevõtjad on täitnud võlgadest vabastamise eelduseks olevad kohustused.

3. Liikmesriigid võivad ette näha, et täielik võlgadest vabastamine ei takista sellise maksejõuetusmenetluse jätkumist, mis hõlmab füüsilisest isikust ettevõtja pankrotivara hulka kuuluva vara müümist ja jaotamist võlgadest vabastamise perioodi lõppemise kuupäeva seisuga.

*Artikkel 22***Äritegevuse keelu periood**

1. Liikmesriigid tagavad, et juhul, kui maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja vabastatakse võlgadest kooskõlas käesoleva direktiiviga, siis kõik kaubandus-, majandus-, ameti- või kutsetegevusega alustamise ja tegelemise keelud, mis kehtivad üksnes sel põhjusel, et füüsilisest isikust ettevõtja on maksejõuetu, kaotavad kehtivuse hiljemalt võlgadest vabastamise perioodi lõppemisel.

2. Liikmesriigid tagavad, et võlgadest vabastamise perioodi lõppemisel kaotavad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud keelud kehtivuse, ilma et kohtult või haldusasutuselt peaks taotlema täiendava menetluse algatamist lisaks artikli 21 lõikes 1 osutatud menetlustele.

Artikkel 23

Erandid

1. Erandina artiklitest 20–22 jätavad liikmesriigid kehtima või kehtestavad sätted, millega keeldutakse võlgadest vabastamisest, seda piiratakse või võlgadest vabastamine tühistatakse või millega nähakse ette pikemad täieliku võlgadest vabastamise perioodid või pikemad äritegevuse keelu perioodid, kui maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja on tegutsenud võlausaldajate või teiste sidusrühmade suhtes ebauusalt või pahauskelt võlgadesse sattumise ajal, maksejõuetusmenetluse jooksul või võla tasumise ajal, ilma et see piiraks riigisiseseid tõendamiskoormise reegleid.

2. Erandina artiklitest 20–22 võivad liikmesriigid jätta kehtima või kehtestada sätted, millega keelatakse võlgadest vabastamine või piiratakse võlgadest vabastamise õiguse kasutamist, võlgadest vabastamine tühistatakse või nähakse ette täieliku võlgadest vabastamise või äritegevuse keelu pikemad perioodid teataval selgelt määratud juhtudel ja kui sellised erandid on nõuetekohaselt põhjendatud, näiteks järgmistel juhtudel:

- a) maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja on oluliselt rikkunud tagasimaksete kava kohaseid kohustusi või muid juriidilisi kohustusi, mille eesmärk on võlausaldajate huvide kaitsmine, sealhulgas kohustust maksimeerida võlausaldajate tagasimakseid;
- b) maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja ei täida liidu ja liikmesriigi õiguse kohaseid teavitamis- või koostöökohustusi;
- c) võlgadest vabastamise avalduste kuritarvitamise korral;
- d) pärast maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja täielikku võlgadest vabastamist esitatakse teatava aja jooksul uus võlgadest vabastamise avaldus või kui täielikust võlgadest vabastamisest on keeldutud, kuna ettevõtja on raskelt rikkunud teavitamis- või koostöökohustusi;
- e) võlgadest vabastamise menetluse kulud ei ole kaetud või
- f) erandit on vaja selleks, et tagada tasakaal võlgniku ja ühe või mitme võlausaldaja õiguste vahel.

3. Erandina artiklist 21 võivad liikmesriigid ette näha pikemaid võlgadest vabastamise perioode, kui

- a) kohus või haldusasutus kiidab heaks või määrab kaitsemeetmed, et kaitsta maksejõuetut füüsilisest isikust ettevõtjat, ja kui tal on perekond, tema perekonna peamist elukohta või sellise ettevõtja kaubandus-, majandus-, ameti- või kutsetegevuse jätkamiseks hädavajalikku vara, või
- b) maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja, ja kui tal on perekond, tema perekonna peamist elukohta ei ole võlgade katteks müüdnud.

4. Liikmesriigid võivad võlgadest vabastamisest välja arvata konkreetsed võlakategooriad või piirata võlgadest vabastamise õigust või näha ette pikema võlgadest vabastamise perioodi, kui sellised erandid, piirangud või pikemad perioodid on nõuetekohaselt põhjendatud, näiteks järgmistel juhtudel:

- a) tagatud võlad;
- b) võlad, mis tulenevad kriminaalkaristustest või on nendega seotud;
- c) võlad, mis tulenevad deliktiõiguslikust vastutusest;
- d) võlad, mis tulenevad perekonna-, sugulus-, abielu- või hõimlussuhetega seotud ülalpidamiskohustustest;
- e) võlad, mis on tekkinud pärast võlgadest vabastamisega lõppeva menetluse avalduse esitamist või pärast menetluse alustamist, ning
- f) võlad, mis tulenevad kohustusest tasuda võlgadest vabastamisega lõppeva menetluse kulud.

5. Erandina artiklist 22 võivad liikmesriigid sätestada äritegevuse keelu pikemaks ajaks või määramata ajaks, kui maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja on sellise kutseala esindaja,

- a) mille suhtes kohaldatakse erilisi eetikanõudeid või maine või erialaste teadmistega seotud nõudeid, ning füüsilisest isikust ettevõtja on neid nõudeid rikkunud, või
- b) kes tegeleb teiste vara haldamisega.

Esimest lõiku kohaldatakse samuti juhul, kui maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja taotleb punktis a või b osutatud kutsealal tegutsemise õigust.

6. Käesolev direktiiv ei piira riigisiseste õigusnormide kohaldamist, mis käsitlevad kohtu või haldusasutuste määratud muid äritegevuse keelde kui artiklis 22 osutatud äritegevuse keelud.

Artikkel 24

Majandustegevuses tekkinud võlgade ja isiklike võlgade menetlemise konsolideerimine

1. Liikmesriigid tagavad, et kui maksejõuetul füüsilisest isikust ettevõtjal on tekkinud nii ettevõtlusega seotud võlgu tema kaubandus-, majandus-, ameti- või kutsetegevuses kui ka väljaspool neid tegevusi tekkinud isiklike võlgu, mida ei saa mõistlikul viisil eraldada, siis selliseid kustutatavaid võlgu käsitletakse täieliku võlgadest vabastamise eesmärgil ühes menetluses.

2. Liikmesriigid võivad ette näha, et kui ettevõtlusega seonduvaid ja isiklike võlgu on võimalik üksteisest eraldada, käsitletakse neid võlgu võlgadest täieliku vabastamise eesmärgil kas eraldi, kuid koordineeritud menetlustes või samas menetluses.

IV JAOTIS

SANEERIMIS-, MAKSEJÕUETUS-JA VÕLGADEST VABASTAMISE MENETLUSTE TÕHUSUSE SUURENDAMISE MEETMED

Artikkel 25

Kohtud ja haldusasutused

Ilma et see mõjutaks kohtusüsteemi sõltumatust ja kohtusüsteemi korralduse erinevusi liidus, tagavad liikmesriigid, et

- a) kohtu ja haldusasutuste liikmeid, kes tegelevad saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetlustega, saavad asjakohase koolituse ning neil on vajalikud erialased teadmised oma ülesannete täitmiseks ja
- b) saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetlusi viiakse läbi tõhusalt, pidades silmas asja kiiret menetlemist.

Artikkel 26

Saneerimisnõustajad, maksejõuetusnõustajad ja võlgadest vabastamise menetluse nõustajad

1. Liikmesriigid tagavad, et
  - a) kohtu või haldusasutuse määratud saneerimisnõustajad, maksejõuetusnõustajad ja võlgadest vabastamise menetluse nõustajad (edaspidi „nõustajad“) saavad asjakohase koolituse ning neil on vajalikud erialased teadmised oma ülesannete täitmiseks;
  - b) sobivuskriteeriumid ning nõustajate määramise, ametist vabastamise ja tagasiastumise kord on selged, läbipaistvad ja õiglased;
  - c) nõustaja määramisel konkreetse juhtumi jaoks, sealhulgas piiriüleste juhtumite jaoks, kaalutakse nõustaja määramisel nõuetekohaselt nõustaja kogemusi ja erialaseid teadmisi ning juhtumi eripära ja
  - d) huvide konflikti vältimiseks on võlgnikel ja võlausaldajatel võimalus vaidlustada nõustaja valimine või määramine või nõuda nõustaja asendamist.
2. Komisjon hõlbustab parimate tavade vahetamist liikmesriikide vahel, et parandada kogu liidus koolituse kvaliteeti, sealhulgas kogemuste vahetamise ja suutlikkuse suurendamise vahendite abil.

*Artikkel 27***Nõustajate järelevalve ja tasustamine**

1. Liikmesriigid kehtestavad asjakohased järelevalve- ja regulatiivsed mehhanismid, millega tagatakse, et nõustajate töö suhtes kohaldatakse tõhusat järelevalvet, tagamaks et nende teenuseid osutatakse tulemuslikult ja pädevalt ning asjaomaste poolte suhtes erapooletult ja sõltumatult. Need mehhanismid hõlmavad ka meetmeid, mida kohaldatakse nõustaja vastutuse suhtes juhul, kui nõustaja oma töökohustusi rikub.
2. Liikmesriigid tagavad, et teave nõustajate üle järelevalvet teostavate asutuste või organite kohta oleks üldsusele kättesaadav.
3. Liikmesriigid võivad innustada nõustajate tegevusjuhendi väljatöötamist ja selle järgimist.
4. Liikmesriigid tagavad, et nõustajate tasustamise reeglid on kooskõlas menetluste tõhusa lahendamise eesmärgiga.

Liikmesriigid tagavad, et kõikide tasustamisalaste vaidluste lahendamiseks on olemas asjakohased menetlused.

*Artikkel 28***Elektrooniliste sidevahendite kasutamine**

Liikmesriigid tagavad, et saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetlustes saavad menetlusosalised, nõustajad ja kohtud või haldusasutused teha elektrooniliselt, sealhulgas piiriülesuse olukordades, vähemalt järgmisi toiminguid:

- a) nõuete esitamine;
- b) saneerimiskava või tagasimaksete kava esitamine;
- c) võlausaldajatele teadete saatmine;
- d) vaidlustuste ja edasikaebuste esitamine.

V JAOTIS

SANEERIMIS-, MAKSEJÕUETUS-JA VÕLGADEST VABASTAMISE MENETLUSTE JÄLGIMINE*Artikkel 29***Andmete kogumine**

1. Liikmesriigid koguvad ja koondavad igal aastal riigi tasandil andmeid saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste kohta, mis on jaotatud menetluse liigi järgi, ning teevad seda vähemalt järgmiste elementide kohta:
  - a) menetluste arv, mille algatamist on taotletud või mis on algatatud, kui menetluse algatamine on sätestatud liikmesriigi õiguses, ning mis on pooleli või mis on lõpetatud;
  - b) menetluste keskmine kestus alates avalduse esitamisest või menetluse algatamisest, kui selline algatamine on sätestatud liikmesriigi õiguses, kuni menetluse lõpetamiseni;
  - c) punktis d nimetatud menetluste arv, jaotatuna tulemuse liigi järgi;
  - d) selliste saneerimismenetluse avalduste arv, mis kuulutati vastuvõetamatuks, lükati tagasi või võeti tagasi enne menetluse algatamist.
2. Liikmesriigid koguvad ja koondavad igal aastal riigi tasandil andmeid võlgnike arvu kohta, kelle suhtes kohaldati saneerimismenetlust või maksejõuetusmenetlust ning kellel oli kolme aasta jooksul enne sellise menetluse algatamise avalduse esitamist või algatamist, kui selline algatamine on sätestatud liikmesriigi õiguses, olemas kinnitatud saneerimiskava eelmise saneerimismenetluse alusel, millega rakendati II jaotist.

3. Liikmesriigid võivad igal aastal koguda ja koondada riigi tasandil andmeid järgmise kohta:
  - a) iga menetluse liigi keskmine kulu;
  - b) tagatud ja tagamata nõudega võlausaldajate, ja kui see on asjakohane, siis muud liiki võlausaldajate, keskmised sissenõudmismäärad, eraldi arvestatuna;
  - c) selliste artikli 1 lõike 1 punktis b osutatud menetluse läbinud füüsilisest isikust ettevõtjate arv, kes alustasid uue ettevõttega;
  - d) saneerimis- ja maksejõuetusmenetlustega seoses kaotatud töökohtade arv.
4. Liikmesriigid jaotavad lõike 1 punktides a–c osutatud andmed, ning kui see on asjakohane ja kättesaadav, lõikes 3 osutatud andmed järgmiselt:
  - a) muude kui füüsilisest isikust võlgnike suurus;
  - b) kas võlgnikud, kelle suhtes kohaldatakse saneerimis- või maksejõuetusmenetlust, on füüsilised isikud või juriidilised isikud ja
  - c) kas võlgadest vabastamisega lõppevad menetlused hõlmavad ainult füüsilisest isikust ettevõtjaid või kõiki füüsilisi isikuid.
5. Liikmesriigid võivad koguda ja koondada lõigetes 1–4 osutatud andmeid valimi meetodi abil, mis tagab, et valimid on suuruse ja mitmekesisuse poolest representatiivsed.
6. Liikmesriigid koguvad ja koondavad lõigetes 1, 2, 4, ning kui see on asjakohane, siis ka lõikes 3 osutatud andmeid terve kalendriaasta kohta iga aasta 31. detsembri seisuga, alustades andmetest, mis koguti alates lõikes 7 osutatud rakendusakti kohaldamise alguskuupäevale järgneva esimese terve kalendriaasta jooksul. Need andmed edastatakse komisjonile kord aastas, täpsemalt andmete kogumise aastale järgneva kalendriaasta 31. detsembriks, kasutades andmete edastamise tüüpvormi.
7. Komisjon kehtestab käesoleva artikli lõikes 6 osutatud edastamisvormi rakendusaktidega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 30 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
8. Komisjon avaldab kooskõlas lõikega 6 edastatud andmed oma veebisaidil kättesaadaval ja kasutajasõbralikul viisil.

Artikkel 30

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

VI JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 31

Seos teiste õigusaktide ja rahvusvaheliste õigusaktidega

1. Järgmiseid õigusakte kohaldatakse sõltumata käesolevast direktiivist:
  - a) direktiiv 98/26/EÜ;
  - b) direktiiv 2002/47/EÜ ja
  - c) määrus (EL) nr 648/2012.

2. Käesoleva direktiiviga ei piirata neid makseasutuste vahendite kaitsmise nõudeid, mis on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2015/2366, ⁽²⁴⁾ ning e-raha asutuste vahendite kaitsmise nõudeid, mis on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/110/EÜ ⁽²⁵⁾.

3. Käesolev direktiiv ei takista kohaldamast liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsiooni ja selle õhusõidukite seadmetele eriomaseid küsimusi käsitlevat protokollit, mis allkirjastati 16. novembril 2001 Kaplinnas, millega on käesoleva direktiivi vastuvõtmise ajal ühinenud mitu liikmesriiki.

Artikkel 32

Direktiivi (EL) 2017/1132 muutmine

Direktiivi (EL) 2017/1132 artiklisse 84 lisatakse järgmine lõige:

„4. Liikmesriigid kalduvad artikli 58 lõikest 1, artiklist 68, artiklimest 72, 73 ja 74, artikli 79 lõike 1 punktist b, artikli 80 lõikest 1 ja artiklist 81 kõrvale sellisel määral ja ajavahemikul, kui selline kõrvalekaldumine on vajalik Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/1023 (*) sätestatud ennetava saneerimise raamistiku kehtestamiseks.

Esimene lõik ei piira aktsionäride või osanike võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamist.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1023, mis käsitleb ennetava saneerimise raamistikke, võlgadest vabastamist ja äritegevuse keeldu ning saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste tõhususe suurendamise meetmeid ning muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 (saneerimise ja maksejõuetuse direktiiv) (ELT L 172, 26.6.2019, lk 18).“

Artikkel 33

Läbivaatamisklausel

Hiljemalt 17. juulil 2026 ja seejärel iga viie aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva direktiivi kohaldamise ja mõju kohta, milles muu hulgas käsitletakse rühmade moodustamise ja hääletuskorra kohaldamist seoses haavatavate võlausaldajate, näiteks töötajatega. Selle hinnangu alusel esitab komisjon, kui see on asjakohane, seadusandliku ettepaneku, kaaludes täiendavaid meetmeid saneerimise, maksejõuetuse ja võlgadest vabastamise õigusliku raamistiku konsolideerimiseks ja ühtlustamiseks.

Artikkel 34

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid vastu ja avaldavad need hiljemalt 17. juuliks 2021, välja arvatud artikli 28 punktide a, b ja c järgimiseks vajalikud sätted, mis võetakse vastu ja avaldatakse hiljemalt 17. juuliks 2024, ning artikli 28 punkti d järgimiseks vajalikud sätted, mis võetakse vastu ja avaldatakse hiljemalt 17. juuliks 2026. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Nad kohaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme alates 17. juulist 2021, välja arvatud artikli 28 punktide a–c järgimiseks vajalikud sätted, mida kohaldatakse alates 17. juulist 2024, ning artikli 28 punkti d järgimiseks vajalikud sätted, mida kohaldatakse alates 17. juulist 2026.

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

⁽²⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ (ELT L 267, 10.10.2009, lk 7).

2. Erandina lõikest 1 saavad liikmesriigid, kellel on käesoleva direktiivi rakendamisel erilisi raskusi, pikendada lõikes 1 ette nähtud rakendamisperioodi kõige rohkem ühe aasta võrra. Liikmesriigid teatavad komisjonile vajadusest kasutada seda võimalust rakendamisperioodi pikendamiseks hiljemalt 17. jaanuariks 2021.

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 35

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 36

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 20. juuni 2019

Euroopa Parlamendi nimel

president

A. TAJANI

Nõukogu nimel

eesistuja

G. CIAMBA
